

^ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 21 (426) 16 - 22 İyul, Tirmeh sal 2018
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Həjəye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

Prezident İlham Əliyevin yanında respublikanın hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinin iştirakı ilə iclas keçirilib

Səh. 18

Премьер-министры Курдистана и Нидерландов обсуждают двусторонние связи

Səh. 9

Bûyera Sinê em xembar kirine

Səh. 10

Berhemeke akadêmik ji Akadêmik Kinyazê İbrahim

Səh. 12

Dozgeriya Diyarbekirê 230 sal zindankirin ji Kişanak re xwest

Səh. 6

DASTANLARDA YAŞAYANLAR

Səh. 12

Nişingeha Hewlêrê biryareke nû ji bo îqama Kurdên Rojavayê Kurdistanê derxist

Xwepêşanderên Besra bendera Um Qesir kontrol kirin

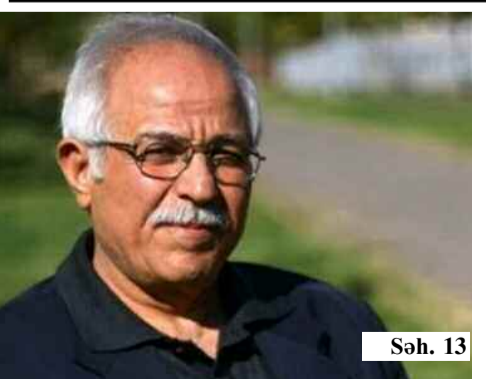
Саммит НАТО утвердил создание небоевой миссии в Ираке

Li Besra xwepêşandan bi tundî berdewamin

Израиль: Россия понимает наше беспокойство по поводу присутствия Ирана в Сирии

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Ирак: пересчет голосов начался в Дохуке и Ниневии

Səh. 13

Ji aliye qereker, temsila kurdan, teknik u sistema hibijartinê de ferqa Dewleta Tirk u Iraqê...

Səh. 11

Mîr Celadet Bedirxan, Mewlan Zade Rifet û Karê Rojnamevaniyê

Səh. 5

AZƏRBAYCANDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

Səh. 12

Careke Din Zimanê Amûdê û Kovara Hawarê!

Prezident İlham Əliyevin yanında respublikanın hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinin iştirakı ilə iclas keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanında respublikanın hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinin iştirakı ilə iclas keçirilib.

İclasda çıxış edən Prezident İlham ƏLİYEV dedi:

“İyulun 3-də və iyulun 10-da Gəncə şəhərində törədilmiş qanlı cinayətlər dövlətçiliyimizə qarşı törədilmiş cinayətlərdir. Bu terror aktları nəticəsində iki polis əməkdaşı həlak oldu. Yaralanan vətəndaşlarımız da var, onlardan biri də Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısıdır. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin, yaralananlara Allah şəfa versin.

Bu cinayətləri törədən terrorçu qruplaşma Azərbaycanda sabitliyi pozmaq istəyir. Bu cinayətlərin əsas məqsədi bundan ibarətdir. Bu qanlı terror aktları cəmiyyətdə gərginlik yaratmaq və cəmiyyətimizi qorxutmaq məqsədilə törədilmişdir. Bu terror aktları dini şüarlar altında törədilmişdir. Bu, özlüyündə İslam dininə qarşı ən böyük cinayətdir. Çünki İslam sülh, mərhəmət dinidir. Azərbaycan dövləti və Azərbaycan xalqı öz milli, dini dəyərlərini daim qoruyur. Azərbaycan İslam mədəniyyətini dünyada ən çox təbliğ edən ölkələrdən biridir. Bildiyiniz kimi, ötən il Azərbaycanda “İslam Həmrəyliyi İli” elan olunmuşdur, İslam Həmrəyliyi Oyunları keçirilmişdir. Bu il Naxçıvan İslam mədəniyyətinin paytaxtı şəhəridir. Bir neçə il əvvəl Bakı şəhəri bu şərəfli ada layiq görülmüşdür. Müsəlman ölkələrini birləşdirən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Azərbaycanda dini sahədə görülən işlərə ən yüksək qiymət verir. Azərbaycan dövlətinin xətti və dəstəyi ilə dövlət vəsaiti hesabına bizim tarixi-dini abidələrimiz tam bərpa olunub, yenidən qurulub, yeni məscidlər tikilib. Yəni, bir daha demək istəyirəm ki, bu cinayəti dinimizə bağlamaq istəyənlər dinimizə

qarşı ən böyük cinayət törədiblər. Bu cinayətkarlar müsəlman deyillər və bu cinayətlər cavabsız qalmır. Cinayətkarlar və onların arxasında dayananlar heç vaxt öz məkrli arzularına çata bilməyəcəklər. Azərbaycan dövləti və Azərbaycan xalqı buna heç vaxt imkan verməyəcək. Bütün Azərbaycan xalqı bu qanlı cinayətləri birmənali olaraq pislədi və bu cinayətləri törədənlərə qarşı

bi ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda xalq-iqtidar birliyi var. Mən dəfələrlə bu barədə öz fikirlərimi bildirmişdim, bir daha demək istəyirəm, xalq-iqtidar birliyi sabitliyimizin əsas şərtidir. Xalq-iqtidar birliyini heç bir qüvvə - nə xarici, nə daxili qüvvə sarsıda bilməz.

Bizim siyasi iradəmizə heç bir qüvvə təsir edə bilməz. Bizi tutduğumuz yoldan heç kim döndərə

edən müasir dövlətdir. Gündəngünə bizim gücümüz artır, gündəngünə bizim potensialımız güclənir - həm siyasi sahədə, diplomatik sahədə, iqtisadi sahədə, hərbi quruculuq sahəsində, döyüş meydanlarında, idman meydanlarında, sosial sahədə. Son 15 il ərzində iqtisadi inkişaf baxımından Azərbaycan qədər sürətlə inkişaf edən ikinci bir ölkə olmamışdır. Ona görə, əlbəttə

bir səmərəsi olmur. Özünü hüquq müdafiəçisi adlandıran bir neçə qeyri-hökumət təşkilatı Azərbaycana qarşı gecə-gündüz şər-böhtan kampaniyası aparır. Bunun da nə ölkə daxilində, nə də ki, xaricdə heç bir təsiri olmadı. Bizim xarici əlaqələrimiz genişləndir. NATO-nun bu günlərdə keçirilmiş Zirvə görüşü bizim nə qədər yüksək hörmətə malik olduğumuzu bir daha sübut etdi. Azərbaycan bu gün dünya miqyasında çox böyük hörmətə malik bir ölkədir.

Yəni, bu cəhdlər əbəsdir. Bizim siyasətimizə, bizim iradəmizə şər qüvvələr heç cür təsir edə bilmir. Onların son addımları göstərir ki, terrorun başqa əllərində bir şey qalmayıb. Bu da keçməyəcək, necə ki, əvvəlki illərdə keçməyib. Azərbaycan dövləti bu dəfə də öz gücünü göstərib və göstərəcəkdir. Bütün cinayətkarlar məsuliyyətə cəlb olunacaqlar, məhkəmə qarşısında, ədalət qarşısında, xalq qarşısında cavab verəcəklər. Bunu təmin etmək üçün bizim kifayət qədər gücümüz, imkanlarımız var.

Cinayətlərdən sonra aparılan əməliyyat-axtarış tədbirləri onu göstərir ki, cinayətkarların bir hissəsi artıq saxlanılıbdır. Operativ əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdiriləcək. Tam əminliklə deyə bilərəm ki, heç kim məsuliyyətdən boyun qaçıra bilməyəcək.

Azərbaycan xalqı isə tam əmin ola bilər ki, Azərbaycan bundan sonra da inkişaf, tərəqqi yolu ilə gedəcək. Biz bundan sonra da öz siyasətimizi aparacağıq, Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyini təmin edəcəyik.

* * *

Sonra hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri törədilən cinayətlərlə bağlı həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri və atılacaq addımlar barədə dövlətimizin başçısına məruzə etdilər.

öz nifrətini ifadə etdi.

Azərbaycan dövləti isə öz üzərinə düşən bütün vəzifələri şərəflə yerinə yetirir. Cinayətkar dəstə zərərsizləşdirilib, əməliyyat-axtarış işləri davam etdirilir. Bu cinayətlərdə əli olan bütün cinayətkarlar məsuliyyətə cəlb olunacaqlar. Hüquq-mühafizə orqanları qarşısında bu vəzifə qoyulub, əminəm ki, biz buna nail olacağıq.

Bizim müstəqillik tariximizdə ölkəmizə qarşı bir neçə dəfə təxribatlar törədilmişdir, o cümlədən silahlı təxribatlar, terror aktları, dövlət çevrilişlərinə cəhd. Onların biri də baş tutmadı. Bunun başlıca səbə-

bilməz. Azərbaycanın müasir tarixi mənim dediklərimi dəfələrlə sübut edib. Kim ki, bizə qarşı çirkin niyyətlərlə hərəkət edib, özü bu hərəkətlərin qurbanı olub. Əvvəllər də belə olub, bu gün də belədir, bundan sonra da belə olacaq.

Azərbaycanda təhlükəsizlik ən yüksək səviyyədə təmin edilir. Dünya miqyasında Azərbaycan ən təhlükəsiz ölkələrdən biridir. Azərbaycan xalqı sülh, əmin-amanlıq, təhlükəsizlik şəraitində yaşayıb yaradır, qurur. Azərbaycan xalqının rahat yaşaması üçün biz əlimizdən gələni edirik. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında sürətlə inkişaf

ki, bizim uğurlarımıza kölgə salmaq, siyasətimizə təsir etmək istəyən qüvvələr müxtəlif üsullardan istifadə edirlər. Bizə qarşı çirkin kampaniyalar aparılır, qarayaxma, şər-böhtan kampaniyaları. Yalan, iftira üzərində qurulmuş bu kampaniyaların heç bir səmərəsi olmur. Azərbaycan xalqı bu yalanlara, bu böhtanlara inanmır. Azərbaycan xalqı öz rəhbərlərinə inanır. Bu il keçirilmiş prezident seçkiləri bunu bir daha bütün dünyaya əyani şəkildə sübut etdi.

Bizə qarşı müxtəlif xarici mərkəzlərdən idarə olunan media qaralama kampaniyası aparılır. Bunun da heç

Prezident İlham Əliyev Brüsseldə NATO-nun Əfqanıstanda Qətiyyətli Dəstək missiyası üzrə Şimali Atlantika Şurasının görüşündə iştirak edib

Brüsseldə NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirdiyi əməliyyata töhfə verən tərəfdaş ölkələrin dövlət və hökumət başçıları və potensial əməliyyat tərəfdaşlarının iştirakı ilə Qətiyyətli Dəstək missiyası üzrə Şimali Atlantika Şurasının görüşü olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev görüşdə iştirak edib. Prezident İlham Əliyev Qətiyyətli Dəstək missiyası üzrə Şimali Atlantika Şurasının görüşündə

iştirak etmək üçün NATO-nun yeni mənzil-qərargahına gəldi. Dövlətimizin başçısı burada Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin sədri Bakir İzetbeqoviç ilə görüşdü. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi və Bosniya və Herseqovinanın Rəyasət Heyətinin sədri Bakir İzetbeqoviçi Türkiyənin NATO-dakı ofisinə çay süfrəsinə dəvət etdi.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirdiyi əməliyyata töhfə verən tərəfdaş ölkələrin dövlət və hökumət başçıları və potensial əməliyyat tərəfdaşlarının iştirakı ilə Qətiyyətli Dəstək missiyası üzrə Şimali Atlantika Şurasının görüşündə iştirak etdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham ƏLİYEV tədbirdə çıxış edərək dedi: -Cənab baş katib, xanımlar və

cənablar. Azərbaycanla NATO arasında güclü tərəfdaşlıq əlaqələri regional təhlükəsizlik və sabitlik məsələlərində mühüm rol oynayır. 2002-ci ildən başlayaraq Azərbaycan sülhməramlıları NATO hərbiçiləri ilə Əfqanıstanda çiyin-çiyinə xidmət edirlər. 2018-ci ilin yanvar ayından Azərbaycan Qətiyyətli Dəstək missiyasındakı hərbiçilərinin sayını 30 faiz artıraraq 120 nəfərə çatdırıb.

Azərbaycan bir neçə dəfə Əfqanıstan Milli Ordusu üçün Etimad Fonduna maliyyə dəstəyi göstərib. Biz Azərbaycanda Əfqanıstan Ordusunun şəxsi həyatı üçün təlimlər təşkil edirik. Özündə 200-dən çox ictimai xidməti birləşdirən “ASAN xidmət” Əfqanıstanda tətbiq olunur.

Azərbaycan Qətiyyətli Dəstək missiyasına nəqliyyat və logistik dəstək də göstərib. Ötən ilin oktyabr ayında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəyə verilməsi bu missiyaya tranzit dəstəyi göstərilməsinə böyük dərəcədə kömək edib.

Ötən il Azərbaycan “Asiyanın Qəlbə – İstanbul Prosesi”nə həmsədrlik, keçən ay isə Beynəlxalq Təmas Qrupunun toplantısına ev sahibliyi edib. Ermənistanın təcavüzündən əziyyət çəkən və bu təcavüz nəticəsində beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin 20 faizi işğal olunmuş, bir milyon soydaşına qarşı məlum acınacaqlı etnik təmizləmə törədilmiş Azərbaycan işğalın və dağıntının iqtisadi və humanitar nəticələrini yaxşı anlayır. Azərbaycan NATO və bu təşkilatın üzv dövlətləri tərəfindən ölkəmizin siyasi müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə və Ermənistanla münasibətinin bu prinsiplərə əsaslanan həllinə verdiyi davamlı dəstəyi yüksək qiymətləndirir.

Azərbaycan Əfqanıstanın üzlaşdiyi təhlükəsizlik təhdidlərinin aradan qaldırılması, ölkədə sülh və inkişafın əldə edilməsi işinə köməyini bundan sonra da davam etdirəcək.

* * *

İyulun 12-də Prezident İlham Əliyevin Belçikaya səfəri başa çatıb.

Tərtər rayonunda 2018-ci ilin birinci yarısının yekunlarına həsr olunan hesabat yığıncağı keçirilib

Tərtər rayonunda 2018-ci ilin birinci yarısının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş hesabat yığıncağı keçirilib.

Tədbir iştirakçıları öncə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Mərkəzi Meydanda ucaldılmış abidəsi önünə tər gül-çiçək dəstələri düzüb, xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Tədbirdə hesabat məruzəsi ilə çıxış edən Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov bildirilib ki, ilin altı ayında rayonun sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsi, iqtisadiyyatın daha da möhkəmləndirilməsi, infrastrukturun inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın dəstəklənməsi, əhalinin sosial-iqtisadi problemlərinin həlli və yaşayış məntəqələrinin abadlaşdırılması sahəsində tədbirlər uğurla davam etdirilib.

2018-ci ilin birinci yarısında 15 milyon 966,6 min manatlıq tikinti-quraşdırma işləri aparılıb, 935,9 min manat dəyərində əsas fondlar istifadəyə verilib. Tərtər şəhərinin Nicat İsgəndərov, Nəriman Nərimanov və Mehdi Hüseynzadə küçələrində abadlıq və yenidənqurma işləri aparılıb,

şəhər 6 nömrəli tam və Qazyan kənd ümumi orta məktəblərin binaları, Qaradağlı kənd orta məktəbində 5 sinif otağı əsaslı təmir olunub. Uzunluğu 21,5 kilometr olan Buruc-Güləbatlı-Xoruzlu-Kəbirli-Bayandurlu-Qaradağlı kəndlərarası avtomobil yolunun yenidən qurulmasına, Xalça İstehsalı Emalxanasının tikintisinə,

Cari ilin məhsulu üçün 26 min 108,5 hektar sahədə kənd təsərrüfatı bitkiləri, o cümlədən 11 min 725,9 hektarda dənli və dənli paxlalı, 5 min 603,9 hektarda texniki, 1 min 514,6 hektarda kartof, tərəvəz və bostan, 7 min 264,1 hektarda yem bitkiləri əkilib. Dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq, rayonda pambıqçılıq və barmaçılıq inkişaf etdirilir. Belə ki, bu il rayonda ötən illə müqayisədə 2,2 dəfə çox olmaqla, 10 min 228,3 kiloqram barama tədarük edilib. Pambıq əkinləri də 5,7 faiz artırılaraq 3300 hektara çatdırılıb. Rayonda kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı hazırda davam edir. Bu günədək 37 min 273,3 ton taxıl, 72,1 ton dən üçün qarğıdalı, 4 min 840,7 ton kartof, 6 min 790,8 ton tərəvəz, 1660 ton meyvə istehsal edilib.

Yığıncaqda təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sahələrində həyata keçirilən tədbirlərdən, əhalinin elektrik enerjisi, təbii qaz, içməli və təsərrüfat suyu ilə təminatı istiqamətində görülən işlərdən, vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və onların qəbulunun təşkilindən ətraflı bəhs edilib.

Soñra məruzə ətrafında rayon polis şöbəsinin rəis müavini Əfqan Qurbanov, kənd təsərrüfatı idarəsinin rəisi Mehman Babayev, subartezian quyularının istismarı idarəsinin rəisi Əli Əliyev, su-kanal idarəsinin rəisi Elnur Abbasov, elektrik şəbəkəsinin rəisi Zülfü Salahov, fermer Habil İbrahimov çıxış ediblər.

Soñra məruzə ətrafında rayon polis şöbəsinin rəis müavini Əfqan Qurbanov, kənd təsərrüfatı idarəsinin rəisi Mehman Babayev, subartezian quyularının istismarı idarəsinin rəisi Əli Əliyev, su-kanal idarəsinin rəisi Elnur Abbasov, elektrik şəbəkəsinin rəisi Zülfü Salahov, fermer Habil İbrahimov çıxış ediblər.

Soñra məruzə ətrafında rayon polis şöbəsinin rəis müavini Əfqan Qurbanov, kənd təsərrüfatı idarəsinin rəisi Mehman Babayev, subartezian quyularının istismarı idarəsinin rəisi Əli Əliyev, su-kanal idarəsinin rəisi Elnur Abbasov, elektrik şəbəkəsinin rəisi Zülfü Salahov, fermer Habil İbrahimov çıxış ediblər.

Daşkəsən rayonu ərazisində yaylaqlarda olan laçınlı məcburi köçkünlərə səyyar həkim briqadası tərəfindən tibbi xidmət göstərilmişdir

Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərlinin tapşırığına uyğun olaraq, 13 iyul 2018-ci il tarixdə Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının Ərazi idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Aslan Abbasov, Laçın Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının

baş həkimi Güllü İbadova və rayonun ixtisaslı həkimlərdən ibarət

zəruri dərman və sarğı materialları ilə təchiz edilmişdir. Daşkəsən rayonu ərazisindəki yaylaqlarda təşkil olunmuş səyyar tibbi müayinələr zamanı əhaliyə ambulator tibbi xidmət göstərilmiş, onlara müvafiq müalicə təyin edilərək, digərlərinə sağlamlıqlarında yaranmış müxtəlif problemlərlə əlaqədar aidiyyəti səhiyyə müəssisələrinə müraciət etmələri üçün tövsiyələr verilmişdir. Həkimlər tərəfindən qocaların və ev şəraitində xəstə vəziyyətdə olan insanların tibbi müayinəsinə xüsusi diqqət yetirilmişdir. Səyyar həkim briqadası tərəfindən göstərilən tibbi xidmətlər rayon sakinləri tərəfindən yüksək razılıqla qarşılanmaqla, bu qayğıya görə onlar rayon rəhbərliyinə minnətdarlıqlarını bildirmişlər. Həkim briqadası tərəfindən belə tədbirlərin mütəmadi davam etdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

rıqına uyğun olaraq, 13 iyul 2018-ci il tarixdə Laçın Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının Ərazi idarəetmə və yerli özünüidarəetmə orqanları ilə iş şöbəsinin müdiri Aslan Abbasov, Laçın Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının

səyyar həkim briqadası laçınlı məcburi köçkünlərin şəxsi təsərrüfatlarını saxlamaq üçün mövsümü köçdükləri Daşkəsən rayonu ərazisində olmuş, məcburi köçkünlərlə görüşmüşlər. Səyyar həkim briqadası təcili tibbi yardım maşını,

Daşkəsənli məktəbli diploma layiq görüldü

1 iyun "Uşaqların Beynəlxalq müdafiəsi günü" münasibətilə Ailə Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi və UNİCEF-in birgə təşkilatçılığı əsasında Milli Məclisdə uşaqların iştirakı ilə "Mənim səsim – mənim hüquqlarım: Parlamentdə

müzakirə" mövzusunda tədbir keçirilib. Milli Məclisin foyesində uşaqların əl işlərindən ibarət "Mənim Azərbaycanım" adlı sərgi də nümayiş olunub.

"Mənim Azərbaycanım" mövzusu üzrə "Daşkəsən abidələri" rəsmləri ilə rayonumuzu təmsil edən Daşkəsən şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbin 9-cu sinif şagirdi Aysun Qurbanlı uğurlu iştirakına görə Ailə Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin diplomuna layiq görüldü.

Diplomu və öz adından hədiyyəni məktəbliyə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Əliyev təqdim edərək Aysun Qurbanlıya uğurlarının davamlı olmasını arzulayıb.

Samux rayonunda gənc çağırışçılar hərbi xidmətə yola salındı

Samux rayonunda gənc çağırışçıların hərbi xidmətə yola salınması təntənə ilə qeyd edilir. 13 iyul 2018-ci il tarixdə Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi, Gənclər və İdman İdarəsi və Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Samux rayon bölməsinin birgə təşkilatçılığı, Qarabağ Müharibəsi Əlilləri Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin Samux rayon bölməsi, Gəncə regional Mədəniyyət və Turizm Şöbəsinin Samux rayon nümayəndəliyi və Ağsaqqallar Şurasının iştirakçılığı ilə gənc çağırışçıların hərbi xidmətə yola salınma mərasimi təşkil olundu. İlk öncə Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül qoyulması ilə başlayan tədbirdə Azərbaycan Respublikasının

Dövlət Himni səsləndi. Tədbirdə çıxış edən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Cənab Alı Qocayev, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Samux rayon bölməsinin rəisi mayor Nazim Çələbiyev, Qarabağ Müharibəsi Əlilləri Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin Samux rayon bölməsinin sədri Mirzəmməd Orucov, Ağsaqqallar Şurasının sədri Gəray Bayramov, Samuxlu Milli Qəhrəman Eltun İsgəndərovun atası Xaləddin İsgəndərov, gənc çağırışçıların valideynləri və başqa çıxış edənlər gənc çağırışçıları hərbi xidmətə yola salınması münasibəti ilə təbrik etdilər, xidmətlərində uğurlar arzuladılar. Gənc çağırışçılar daha sonra Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını öpərək xidmət keçəcəkləri hərbi hissələrə yola salındılar.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Əvvəlki ötən saylarımızda

Ermənilərdən biri ayağa durub ərz elədi ki, bu böyüklükdə alovun üstünü pərdə ilə necə örtmək olar? Ermənilərin vaveylası aləmi bürümüşdü. Çox böyük hörmətlə cənablarınızdan xahiş eləyirik ki, getməyiniz. Bir-iki gün də burda qalınız. Bəlkə, bu tayfa arasında sülhü bərqərar eləyiniz. Erməninin bu müraciətindən sonra müsəlman camaatı da cənab şeyxdən xahiş etdilər ki, Qalada bir neçə gün də qalsın. Bu müraciətlərdən sonra şeyx onların xahişini qəbul edərək bir neçə gün yenə şəhərdə qalmalı oldu. Həmin günün sabahı hər iki tayfanın xahişinə əsasən sülhü bərpa etmək məqsədilə hər tərəfdən iyirmi-otuz adamın iştirakı ilə əvvəl erməni kilsəsinə getdilər. Burada alimlər, xəlifə və keşişlər öz dini qanun-qaydaları ilə and içdilər ki, iki millət arasındakı ədavəti qızıqsıdaranların fitvası ilə fitnə-fəsada qoşulmamaq və hər iki tayfa arasında yaradılmış sülhü pozmayacaqlar.

Bundan sonra hər iki firqə birlikdə məscidə gəldilər. Burada xütbələr oxunduqdan sonra cənab qazi müsəlmanları Qur'ani-Şərifə and içdirdi ki, heç kəs bu iki xalq arasındakı əmin-amanlığı pozmayacaq və heç bir fitnə-fəsada bais olmayacaqlar.

Bu andiçmə mərasimindən sonra çox inadkar, nahaq qanlara və fitnə-fəsadlara bais İrəvan əhlindən olan Həmzad adlı bir erməni öz ətrafına onun kimi cəlladları toplayaraq qəfil zəif müsəlman kəndlərinə basqın edirlər. Onlar əvvəlcə kəndin ətrafında olan bir para ot tayalarına od vurub yandırmışdılar. Kənd camaatı bu hücumdan xəbərdar olan kimi kəndin müdafiəsinə qalxaraq düşmənlə vuruş meydanına atılırlar. Ermənilər isə onlardan qorxaraq geri qaçmışlar. Onlar başqa müsəlman kəndlərinə də belə basqınlar edərək xalqın rahatlığına haram qatmışlar. Gah da həmin dəstə Əsgəran bürclərinə girərək gizlicə yoldan gəlib-gedən müsəlmanları namərdliklə vurub öldürürdülər. Öldürükdən sonra isə qaçıb onun üstündə olan paltarını, pulunu və apardığı malını qarət edib, meyidini yandırırdılar ki, ondan əsər-əlamət qalmasın.

Bundan əvvəl də bu iki tayfa arasında din-məzhəb üstə, yaxud böyük mülklərdən ötrü münaqişə olurdu. Lakin bu cür insafsızlıq və namərdliklər olmurdu. Bu namərd dəstə isə harada əlsiz-ayaqsız adamlar görürdülər, gəndən vurub öldürürdülər.

Xaspolad adlı bir müsəlman Qalanın ətrafında yerləşən bir dəyirmanı icarəyə götürmüş və onu bir kişi ilə övrətinə tapşırırmışdı. Qarət və qan tökməklə məşğul olan erməni dəstələrinin biri həmin dəyirmanı gələrək böyük bir faciə törətmişdilər. Onlar kişini güllə ilə öldürükdən sonra qucağında dörd aylıq uşaq olan qadına yaxınlaşdılar. Erməni cəlladları onları da öldürmək istəyəndə övrət dedi ki, allah xatirinə məni öldürün, ancaq uşağa əl vurmayın. Ermənilərdən ikisi irəli çıxıb dedilər ki, qorxma, uşağı

öldürməyəcəyik. Onlar uşağı qadından alıb bələyini açdılar. Ermənilərin hərəsi uşağın bir ayağından tutub qüvvətlə

Mir Möhsün Nəvvab

hərəsi bir tərəfə çəkildilər. Uşaq iki para oldu. İki yerə bölünmüş uşağın parçalarını ananın üstünə atdılar. Ana bu vəhşiliyə dözə bilməyib huşunu itirdi. Cəlladlar bu qadını da bir neçə güllə ilə qətlə yetirdikdən sonra dəyirmanda olan taxılı və unu, eləcə də malı qarət edib apardılar.

Ə L A V Ə: Ermənilərin bu qaniçən dəstələri öldürdükleri müsəlmanlara əvvəlcə olmanın işgəncəsini verərək onların diri-diri burnunu, qulağını, ayağını və kişiliyini kəsdikdən sonra öldürür, cəsədini zibillikdə yandırırdılar.

Yuxarıda qeyd olunan 18 nəfər İrən fəhlələrini və erməni məhəllələrində 20-yə qədər alver edən müsəlmanları bu cür vəhşiliklərlə qətlə yetirmişdilər.

Ə L A V Ə: Erməni tayfasının müsəlmanlara qarşı olan namərdliklərinə dair çox misallar göstərmək olar. Hacı Bəylərin başına gələn müsibət buna bir misal ola bilər. Belə ki, Hacı Bəylər adlı bir müsəlman sövdəgəri Nikolay adlı bir erməni taciri ilə yaxın dostluq edəlməmiş. Onlar yaxın dost olduqlarından bir- birinə deyərmiş ki, hər-gah ermənilərlə müsəlmanlar arasında dava olarsa, biri- birimizi onlardan qoruyaq.

Bir dəfə ermənilərlə müsəlmanlar arasında dava başlayarkən Nikolay Hacının dükanında olub. Erməninin davadan bərk qorxuya düşdüyünü gören Hacı ona ürək-dirək verərək onu gizlin bir yerə aparır. Nikolay əmin edir ki, orada onu heç kəs tapa bilməz. Dava qurtardıqdan və hər tərəf sakitləşdikdən sonra Hacı Nikolayı hörmətlə öz evinə yola saldı.

Nikolay Hacıya 93 manat pul vermişdi. Bir gün Hacı bu pulları götürüb Nikolaya qaytarmaq üçün onun dükanına gedir. Hacı pulları sayıb erməniyə verdikdən və bir qədər söh-

bət etdikdən sonra birdən gürhagur düşdü. Hər tərəfdə böyük iğtişələr başladı. Tüfəng və tapança səsləri bazarı bürüdü. Hacı həyəcanlanaraq iğtişənin səbəbini Nikolaydan soruşarkən o dedi ki, erməni- müsəlman davası düşdü. Hacı ondan soruşur:

— Bəs mən nə edim?

Hacı fikirləşirdi ki, o, erməni Nikolayı gizlədərək qoruduğu kimi yəqin ki, onu da Nikolay ermənilərdən mühafizə edəcəkdə. Lakin təəssüflər olsun ki, belə olmadı. Birdən Nikolay stolun siyirməsindən bir tapança çıxarıb dabanını çəkdi və tapançanı Hacıya tərəf tuşladı. Tapançanın gülləsi Hacının sinəsinə dəyib bir azca yaraladı. Hacı qanı tökülə-tökülə üz qoydu qaçmağa. Nikolay və onunla başqa ermənilər Hacının arxasınca tüfəngdən və tapançadan iyirmiyə qədər güllə atdılar. Amma xoşbəxtlikdən güllələrin heç biri Hacıya dəymədi. Bu əhvalatı Hacı özü mənə danışmışdır. Ermənilərin belə namərdliklərindən və qəddarlığından yazmaqla qurtaran deyil.

Ə L A V Ə: Cavad ağa Paşa ağa oğlu adlı bir nəfər müsəlman həmişə ermənilərə hörmət edir, onlara rəhmlə yanaşardı. Çalışardı ki, ermənilərlə müsəlmanlar arasında həmişə sülh olsun. Buna baxmayaraq, yuxarıda adı çəkilən Həmzad adlı erməni cəlladı öz dəstəsilə Cavad ağanın kəndinə basqın etmişdir. Onlar Cavad ağanın və onun rəiyyətinin evlərinə və gözəl atlar saxlanılan tövlələrinə od vurub yandırmış, mal-dövlətini qarət etmişlər.

Ə L A V Ə: Erməni quldur dəstələri

Ə L A V Ə: Bu zaman Qalaya bir adam gəlib xəbər gətirdi ki, erməni quldurlarının bu vəhşiliklərinə son qoymaq üçün hər tərəfdən müsəlman atlıları tökülüb ermənilər yaşayan Sissi kəndinə hücum etmişlər. Kənddə müsəlman atlıları erməni quldurlarının bir neçəsini öldürmüş, bəziləri isə qaçıb canını qurtarmışdı. Müsəlman kəndlərindən qarət edilmiş mal-dövlət geri qaytarılmışdır. Kəndə basqın zamanı müsəlman atlıları övrət-uşağa toxunmamışdılar.

Bundan sonra atlılar Məşhər adlı əksəriyyəti erməni olan kəndə tərəf yönəldilər. Ermənilər müsəlman atlılarına müqavimət göstərə bilməyib hərəsi bir tərəfə qaçdı. Onlar bu kənddə olan heyvanları və bəzi əşyaları özləri ilə qənimət götürüb və iqamətgahlarına göndərdilər. Bir para quldur evlərinə və onların ot tayalarına od vurduqdan sonra atlılar Saru kəndinə tərəf yollandılar. Bu kənddə də müsəlmanlar istədiklərini etdikdən sonra Qarabulaq kəndinə üz qoydular. Oradan isə Xəlifə kəndinə getdilər. Bu kəndlərdə də övrət-uşaqlara əl vurmada quldurlara divan tutaraq aparılan malların hamısını geri qaytardılar.

Ə L A V Ə: Yuxarıda haqqında danışdığımız Həmzad adlı erməni qulduru öz dəstəsi ilə yenə gəlib Əsgəran bürclərinə doldular. Onlar bu səngərlərdən namərdcəsinə yolla gəlib-gedən müsəlmanları qəflətən güllə ilə vurub öldürürdülər. Meyidini isə odlayıb yandırırdılar. Həmin gün Mustafa bəy adlı bir nəfər müsəlmanı eləcə öldürükdən sonra yandırmışdılar. Bu əhvalatdan bir neçə gün sonra, yəni ramazan ayının üçüncü günündə İsa bulağının yaxınlığında meşədə müsəlmanlar üç erməni ilə dalaşırlar. Müsəlmanlar erməninin ikisini öldürür, üçüncüsü isə qaçır. Arxadan atılan güllələrdən ancaq biri qaçan erməniyə dəyib yaralayır. Yaralanmasına baxmayaraq, qaçıb aradan çıxır və özünü şəhərə yetirir. O, şəhərdə fəryad qoparı ki, nə durmusunuz müsəlman atlıları dörd tərəfdən üstümüze gəlir, yolda da iki erməni öldürüblər. Mən isə yaralanıb qaçmışam.

Ermənilər onun bu fəryadını eşidən kimi dükan-bazarı şaraqqışuruqla bağlayıb qorxu içərisində Qalaya müvəkkil olan qoşun böyüyünün yanına gəldilər və dedilər ki, müsəlmanlar dörd tərəfdən üstümüze gəlirlər. İki adamımızı öldürüb, birini isə yaralayblar.

Qoşun böyüyünün əmri ilə əsgərlər dərpəl şeypur çaldılar. Qalada nə qədər ki rus qoşunu var idi, hamısı silahlanıb musiqi çala-çala müsəlman bazarına gəldilər. Gördülər ki, bazarda dükanlar açıq, hər kəs də öz işi ilə, alış-verişi ilə məşğuldur. Davadan heç bir əsər-əlamət yoxdur. Rus əsgərləri yenə musiqi çala-çala erməni məhəlləsinə qayıtdılar və ermənilərə bildirdilər ki, onlar öz-özlərindən nahaq yerə belə qorxuya düşüblər.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

Xənəzək kəndinə də basqın etmişdilər. Məmmədağa Ataxan oğlunun bu kənddə gözəl imarətləri və bağları var idi. Erməni quldurları vəhşicəsinə bu imarətləri dağıtmış, bağların ağaclarını doğramış, evdə olan mal-dövləti qarət etmiş və üç yüz qoyununu aparmışlar.

Onun nökrələri qaçıb canlarını xilas etmişlərsə də, çoban onlardan qurtara bilməmişdir. Quldurlar onu vəhşicəsinə öldürmüşlər.

AZƏRBAYCAN TARİXİNDƏN SƏHİFƏLƏR

AZƏRBAYCANDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Şübhəsiz ki, Şəddadilər dövlətində "əmir" adlanan hökmdardan başqa, ölkənin maliyyə-inzibati işlərini idarə etmək üçün digər vəzifələr də olmuşdur. Xüsusilə, o zamanın bütün Orta Şərq və Azərbaycan feodal dövlətlərində olduğu kimi, Şəddadilər dövlətində də vəzir vəzifəsi mövcud idi. Qətranın mədh etdiyi şəxslərdən biri də Arranda yaşamış və Ləşgərinin yanında olan Əbülmüəmmər Qasımdır. Qətran Əbülmüəmmər Qasıma bilikli, cəsarətli bir adam kimi tərifləyərək ölkənin abadlaşması və xalqın asayişini ondan tələb edir. Qətran yazır ki: "Əbülmüəmmər pəhləvan, elm və dinin güneşidir". Qətranın qəsidəsində Əbülmüəmmərin tutduğu vəzifə aydın deyil. Lakin Kəsrəvi onu "ustad" adlandırır və Ləşgərinin vəziri, köməkçisi olduğunu təsvir edir. Kəsrəvi qeyd edir ki, o zamanın vəzirlərinin bir çoxu həm cəsur, həm məlumatlı, həm də dərin biliyə malik olmuşlar (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 26-27) II Ləşgərinin dövründə

ziar Rəvvadilər dövlətinə, habelə Arrana hücum və basqın edirdilər. Bundan başqa, Qətran Təbrizinin Ləşgəriyə ithaf etdiyi qəsidələrdən görüldüyü kimi Ləşgəri Fəzl kimi gürcü və erməni hakimləri ilə bir neçə müharibədə iştirak edərək qələbə çalmışdır (Qətran Təbrizi. Divan). Zərər və ziyanlar görmüş Fəzlin və Məmlanın intiqamını onlardan almışdır. Qətranın qəsidələrini birində göstərilir ki, Ləşgəri "bir qoşunu elə qırdı ki, onu ölüm qıra bilməzdi, bir qalanı elə qopardı ki, onu fələk qopara bilməzdi". "Əgər Fəzlunun qoşunu həmin yerdə yıxılmışdısa, o düşmənin şahını da həmin yere yıxdı və arzularının düşməni yere sərdi". Qətran bu qəsidələrdə Ləşgəri qoşunlarının şücaət və müharibələrin necə aparılmasından bəhs edərək onu bədi tərzdə təsvir edir. Qətran göstərir ki, "Cahan padşahı müharibə etməyə bel bağladı". "Ağac yarpağından, yağmur damlarından artıq, malmülk ilə qoşun topladı". Düşmən padşahının "atlıları tamamilə erməni və abxaz pəhləvanları idi,

başladılar". "Padşah qalibiyyət ilə oradan çıxdı". Ləşgəri oradakı meşənin ətrafında sadlıq etdikdən sonra, düşmənlərin yurdunu dağıtmağa və yandımağa getdi. Burada göstərilir ki, düşmən qoşunları çox yüksək bir dağın başında idi. Ləşgərinin qoşunları onları aşağı enməyə məcbur edib, ürəklərini qılıncı yumşaldılar. Onların ürəkləri oxlara nişan oldu. "Zamanın

ba, müzəffər, qalib baxtılı, xeyir ulduzu". Məlum olduğu kimi, Baqrat Tiflisi mühasirə etdiyi zaman, Tiflis hakimi Cəfər ibn Əli Ləşgəri ilə ittifaq yaratmışdı. Baqrat yaranan vəziyyətdən qorxaraq Cəfərlə sülh etməyə məcbur olmuşdu. İbn əl-Əsir "abxazların Tiflisi mühasirə etmələri və onların geri çəkilmələri haqqında" məlumat verərək yazır ki, "429 (1037/8)-cu

Şirvan" fəslində "oğuz hücumları" haqqında çox ehtiyatlı qeyd edilir. Lakin məlum olur ki, 437 (1045/46)-ci ildə Şirvanşah Qubad oğuz türklərinin qarşısını almaq üçün bir sıra tədbirlər görür, Şamaxı (Yezidiyyə) şəhərinin ətrafına yonulmuş daşdan möhkəm hasar çəkdirir və demir qapı düzəldir (Münəccimbaşı. Cami əd-düvəl. Tarix əl-Bab və

şahı onların əmirlərini əsir etdi". Qətran qeyd edir ki, düşmən qoşunu sayca çox olmasına baxmayaraq məğlub oldu. Ləşgəri "din tacını Günəşə qaldırdı". Qətran Təbrizinin bədii şəkildə təsvir etdiyi bu tarixi hadisə haqqında bir sıra müəyyən olmayan və qaranlıq qalan cəhətlər də vardır. Kəsrəvi təəccüblə qeyd edir ki, gürcü və erməni tarixlərində Qətranın təsvir etdiyi bu hadisələr haqqında məlumat yoxdur (Kəsrəvi Təbrizi. Göstərilən əsəri, III cild, səh. 20). Bizcə, Qətranın şər şəkildə, bədii tərzdə təsvir etdiyi tarixi hadisələr inandırıcıdır. Lakin onların bəzilərinə bədii təsvirin tələbinə görə mübalığıyə yol verilmişdir. Gürcü və erməni tarixlərində bu hadisənin təsvir edilməməsinin səbəbləri də tamamilə aydındır. Bir qayda olaraq orta əsr gürcü və erməni tarix yazanları öz feodallarının məğlubiyyətləri haqqında məlumat verməkdə ehtiyatlı davranmışlar. Burada da Qətran Təbrizinin göstərdiyi kimi, görünür qoşun başçısı əsir düşdüyü və məğlubiyyətə uğradığı üçün orta əsr sənəmləri bu hadisəni yazmaqdan imtina etmişlər. II Ləşgərinin Tiflis hakimi əmir Cəfər ilə ittifaqda olduğu zaman gürcü çarı Baqratla müharibə etməsi haqqında Qətranın əmir Cəfərə ithaf etdiyi qəsidədə də məlumat verilir. Bu qəsidədə göstərilir ki, Ləşgəri "Qiyamətə qədər ondan üz çevirməz", "onun xidmətindən ötrü Arran padşahı dava üçün öz qoşunlarını hazırlayaraq yola saldı". Qətrana görə bu müharibə azər ayında başladı və bunun nəticəsində "onların qoşununu darmadağın edib, bütün torpaqlarını tamamilə alt-üst etdilər". Ona görə Qətran Ləşgəriyə müraciət edərək deyir: "Mərhəbə, ölkə fəth edən, düşməni əsir tutan, mərhə-

ildə Abxaz çarı Tiflisi mühasirə etdi, ancaq əhali ona möhkəm müqavimət göstərdi, lakin o, mühasirəni davam etdirdi və sıxışdırdı. Şəhər əhalisi ərzaq və sair ehtiyat şeyləri qurtaranda Azərbaycana adam göndərərək müsəlmanlardan kömək və hərbi yardım istədilər. Lakin abxazlar oğuzların Azərbaycana gəldiklərini və onların ermənilərlə necə rəftar etdiklərini eşitdikdə bərk qorxdular və Tiflisdən geri çəkildilər". (İbn əl-Əsir. Göstərilən əsəri, IX cild, səh. 170). Görüldüyü kimi, İbn əl-Əsir Baqratın Tiflisi mühasirəsindən vaz keçməsinə oğuzların hücumları ilə izah edir. Qətran Təbrizi isə, yuxarıda göstərdiyimiz kimi Ləşgərinin Tiflis hakimi Cəfərlə ittifaq yaradaraq abxazların üzərinə hücum edib onları məğlub etdiyini göstərir. Bizcə, hər iki müəllifin göstərdiyi amilləri qəbul etmək olar. Çünki bunlar biri digərini inkar etmir, əksinə tamamlayır. Bundan başqa, Qətran Təbrizinin şerlərindən aydın olur ki, II Ləşgəri gürcü çarı ilə iki dəfə müharibə etmiş və hər iki müharibədə qələbə çalmışdır.

II Ləşgərinin hakimiyyəti dövründə Azərbaycana oğuzlar, səlcuqlar hücumu keçmişdilər. Səlcuqlar 1038-ci ildə Nişapuru tutmuş, sonra İrana, İraqa və Kiçik Asiyaya hücum etməyə başlamışdılar. Toğrulun qardaşı İbrahim Yinal 440 (1048/49)-cu ildə rumlulara qarşı hücumu keçmişdi (İbn əl-Əsir. Göstərilən əsəri, IX cild, səh. 203). Lakin bizim istifadə etdiyimiz "Cami əd-düvəl" əsərinin "Şəddadilər", "Tarix əl-Bab və Şirvan" fəsilərində, habelə Qətran Təbrizinin qəsidələrində türklərin, oğuzların II Ləşgərinin hakimiyyəti dövründə Gəncəyə hücum etdikləri haqqında məlumat verilmir. Münəccimbaşının "Cami əd-düvəl" əsərinin "Tarix əl-Bab və

Şirvan fəslində, səh. 56). Yuxarıda adı çəkilən mənbələrdə səlcuqların Gəncəni tutmaları, Azərbaycanı dağıtmaları haqqında məlumat verilmir. Ancaq 438 (1046/47)-ci ildə Kutalmış ibn Ərslan Yəbqi Gəncəni mühasirə edərək Ləşgərinin geri çəkilməyə məcbur etmişdir (V, Minorski. Şəddadilər, səh. 48). yuxarıda təsvir edilənlərdən görüldüyü kimi, II Ləşgərinin hakimiyyəti dövründə bir sıra hadisələr baş vermişdi. Ləşgərinin zərb etdiyi sikkə pulların nümunəsi zamanəmizə qədər gəlib çatmışdır. 431 (1039/40)-cu ildə onun adına zərb edilmiş sikkə üzərində "Böyük əmir Əli ibn Musa əl-Ləşgəri" sözləri yazılmışdır. (Yenə orada, səh. 49) Qətranın şerlərindən aydın olduğu kimi Ləşgərinin Mənuçehr, Ənuşirvan, Qudərz və Ərdəşir adlı dörd oğlu var idi. Ləşgəridən sonra bunlardan yalnız Ənuşirvan hakimiyyət başına keçə bilmişdir. Qətran Ləşgəriyə ithaf etdiyi mədhnədə yazır: "Rum ölkəsini və Gürcüstanı Mənuçehrin, Hindistanı və Türkiistanı Ənuşirvanın ixtiyarına versin. O, İranda səltnət taxtında, İstərdə otursun, özünün ən kiçik oğlunu isə Arran hökmdarı eləsin." Lakin Ləşgəri Qətranın arzu etdiyi kimi, göstərilən bu böyük ölkələri işğal edib oğulları arasında bölə bilmir. Münəccimbaşının göstərdiyinə görə, Ləşgəri 441 (1049/50)-ci ildə öldüyü zaman onun yerinə oğlu Ənuşirvanın Ləşgəri keçir. (Yenə orada, səh. 18-19) Ənuşirvan yalnız iki ay hakimiyyətdə qalır. (Yenə orada, səh. 19) O kiçik olduğu üçün dövlətin işlərini idarə edə bilmir. Dövlət işləri hacib Əbu Mənsurun əlində idi.

(ardı var)

Səhifəni hazırladı: Namiq Həsənov

baş verən müharibələr haqqında bilavasitə məlumat verən mənbələr yoxdur. Lakin yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi "Şəddadilər" fəslində göstərilir ki, Ləşgərinin hakimiyyəti dövründə onun özü və ölkənin əhalisi sakit olmadı. O zaman oğuz-

onların piyadaları ləzgi və Şirvan igidlərindən ibarət idi". Onlar "Arran şahı ilə dağ kimi üz-üzə gəldilər". Qətran qəsidəni davam etdirərək yazır ki, "Cahan padşahın bayrağı çöldə zahir olunca, qoşunlar içəridə tək-tək, iki-iki gizlənməyə

Əhməd Həppo

Bir çox memarlıq abidələri və kitabələr kürd xalqının tarixini Yaxın və Orta Şərqi ən qədim xalqlarının tarixi ilə yanaşı qoyur.

Kürdlər haqqında ilk məlumat verən yunan alimlərindən Strabon və Ptolomeydir. Yunan tarixçisi Ksenofon eramızdan əvvəl 441-ci ildə yazdığı "Anabasis" əsərində kürdlərin döyüş-kənliliyindən, onların qeyri-adi vuruşmalarından və hökmdarlara tabe olmadıqlarından danışır.1

XVI əsrdə yaşamış məşhur kürd tarixçisi Şərəfxan Bidlisinin "Şərəfnamə" əsəri orta əsrlər kürd tarixinin ən gözəl salnaməsidir. Tarixçi M.İ.Şəmsi bu qiymətli əsər haqqında yazır: "Şərəfnamə" XVI əsrin axırına qədər kürd və Kürdüstan, eləcə də Azərbaycan, İran, Türkiyə və digər qonşu ölkələr haqqında məlumat verən başqa mənbələrdən daha qiymətli və faydalı bir əsərdir".2

Ta qədimdən kiçik Asiyanın mərkəzində yerləşən, sonralar tarixi şəraitlə əlaqədar olaraq Türkiyə, İran, İraq və Suriya arasında parçalanan Kürdüstan sakinləri zəngin ədəbiyyat yaratmışlar. Bu ədəbiyyatın hələlik VII əsrə aid nümunələri bizə məlumdur. Sonralar bir çox görkəmli şairlər meydana çıxmışdır.

Baba Tahir /X əsr/, Əli Tərmuki /X əsr/, Fəkiye Təyran /XIV əsr/, Molla Ciziri /XIV əsr/, Əhməd Xani /XVII əsr/, Kurdi /XIX əsr/, PİRƏMƏRD /XX əsr/, Bekəs /XX əsr/, Ciyərxun /XX əsr/, Həjar (XX əsr), Yaşar K.Ə. (XX əsr), Osman Səbri (XX əsr), Ərəbe Şamo /XX əsr/, Həciye Cindi /XX əsr/, Vəzire Nadri /XX əsr/, Nado Mahmudov (XX əsr), Əliyə Əbdülrəhman /XX əsr/, Əmine Əvdal /XX əsr/, Şamile Səlim /XX əsr/, Knyaz İbrahimov /XX əsr/, Əhməd Həpo /XX-XXI əsrlər/, Qadir Moti /XX əsr/, Bariye Bala /XX əsr/, Əmərike Sərdar (XX əsr) və digər görkəmli kürd şair və yazıçıları əsasən öz doğma dillərində yazıb yaratmışlar.

Dünya söz xəzinəsinin böyük bir qismini də əsrlərin saraldıb-soldura bilmədiyi folklor inciləri təşkil edir. Bu xəzinədə kürdlərin də özünəməxsus layiqli payı var. Onlar tarix boyu əzəmətli şifahi abidələr yaratmışlar. Bu folklor öz rəngarəngliyi, kürdlərə məxsus koloriti, etnoqrafik xüsusiyyətləri və milli ruhu etibarilə zəngindir ki, onu ümumi şəkildə nəzərdən keçir-sək, tarixin o qədər qanlı tufanlarından, müdhiş girdəblərindən keçmiş bu dönməz, yenilməz xalqın keşməkeşli həyatı bütün əzəmətlə təsəvvürümüzdə canlanmış olur. Ümumiyyətlə, başqa xalqlarda olduğu kimi, kürd folkloru da xalq həyatının ən möhtəşəm abidəsi və ən böyük ensiklopediyasıdır.

Buna görə də el ədəbiyyatı qaynaqlarından faydalanan sənətkarlarından bir çoxu xalq motivləri əsasında da ölməz əsərlər yazmışlar. Dahi kürd şairi Əhməd Xaninin məşhur "Məm

DASTANLARDA YAŞAYANLAR

Əlçatmaz abidələrə doğru

və Zin" epopeyası, "Şeyx Sənan" haqqında Fəki Təyranın ictimai lirika-sı məhz folklor nümunələrinin uğurlu təsir ilə yaranmışdır.

Kürd xalqının həyatının qədimliyini və zənginliyini məhz bu folklorun ölməz nümunələrində bütün çalarları ilə görmək mümkündür.

Kürd şifahi xalq ədəbiyyatı çox zəngin, rəngarəng olmaqla bərabər həm də qədimdir. Dastan, nağıl, mahnı, bayatı, atalar sözü və zərb-məsəllər, ibrətli və hikmətli sözlər, lətifələr onu yaradan xalqın tarixi, siyasi-ictimai fikri, azadlıq mübarizəsi, dünyabaxışı, həyat tərzini, ənənəsi və bütün mədəniyyəti ilə bağlıdır.

Bu nöqteyi-nəzərdən bir neçə kürd xalq bayatıları ilə tanış olaq:

*Çiyayê me Şengale,
Ev çi şere, çi hale?
Ji destê mîr, beq, paşa,
Her şikeftê sed male.*

Sətiri tərcüməsi:

*Bizim dağlarımız Şənqaldı,
Bu nə müharibədi, nə haldı?
Əmir, bəy, paşa əlindən
Hər mağara yüz evdir.*

Burada xalqın başına gətirilən müsibətlər dərhal göz qabağında canlanır. Əmir, bəy və paşalar Şənqal dağlarında yaşayan əhalinin üzərinə hücum etmiş, xalq öz doğma ev-eşiyini tərk etmiş, dağlara çəkilmiş, hər mağaraya yüz ev sığınmışdır. Baxın, dörd misralı bir bayatıda xalqın dərdi necə də qabarıq bir surətdə nəzərə çatdırılmışdır.

*Yaxud: Nehatiye dora me,
Welat bû gore me.
Werin de lo birano,
Li ku maye zora me?*

Sətiri tərcüməsi:

*Bizim növbəmiz gəlməyib,
Vətən bizim gorumuz olub.
Gəlin böyükler-qardaşlar,
Bizim zorumuz harda qalıb?*

Bəli, xalq dərindən hiss edir ki, onun azadlığa çıxmaq növbəsi hələ gəlməmişdir. Zalımların əlindən doğma vətən el-oba üçün gor evinə, məzarlığa çevrilmişdir. Elin dərdi belə acı kədərlə xatırladılsa da, biz bayatıda ümitsizlik ideyası görmürük. Əksinə, burada azadlığa çıxmaq üçün bir hay-haray, bir çağırış nidası eşidirik. Axırıncı iki misrada

açıq-aydın qüvvələri səfərbər edib, düşməndən qisas almaq ümidinin yolu göstərilir.

Bu yol xalqın əlbirliyidir. Bu yolu baş verən bir çox hadisələr də sübuta yetirmişdir.

*Kengê yék bûn eşîran,
Neyar rijand hesîran,
Naha mîrê kurmancan,
Girtine ji pêsîran.*

Sətiri tərcüməsi:

*Nə vaxt tayfalar bir oldu,
Düşmən gözyaşı tökdü.
İndi kürd əmirlərinin,
Yaxasından tutublar.*

Xalq yaradıcılığının tövəsi olan bu bayatını tarixə müraciət edib şərh etsək monoqrafiyalara sığmayan əsərlər yazmaq olar. Yüzlərlə xalq üsyanlarından misallar gətirmək olar ki, həqiqətən də el obanın əlbir olduğu döyüşlərdə düşmənin dizi bükülmüş, o kürd qılıncının qarşısında acı göz

"Kilamên mēranîê" /"Qəhrəmanlıq nəğmələri"/, "Kilamên govendê" /"Yallı nəğmələri"/, "Kilamên keçîkan" /"Qızlar və yaxud məhəbbət nəğmələri"/, "Kilamên şîne" /Ağlar/ kimi nəğmə və mahnılar ən geniş yayılmış janrlardır. Bütün bunlarla yanaşı kürd folklorunda "Dilok" /"Bayatılar"/ xüsusi yer tutur.

Qəhrəmanlıq nəğmələri at belində igidlik, cəngavərlik göstərən qəhrəmanların real həyatından bəhs edir. Onların yenilməz vətənpərvərlik ruhu gözəl şer dili ilə tərənnüm olunur. Bu mahnılarda yadelli zülmkarlara, yerli hakimlərə, qəbilə-tayfa arasındakı ziddiyyətlərin törətdiyi müsibətlərə qarşı xalqın etiraz və qəzəbi yaşamaqdadır. Məsələn, "Hamê Mûsê" qəhrəmanlıq mahnısına nəzər salaq:

*Delî delê, delî delê...
Siba me sibake şîrîne,
Êla Beraza êleke rengîne,
Dike nîvê şevê li me dike qîrîne.
Hamê Mûsê bire gîre-gîrê Beraza
Konê reşî erebîda rûniştîne,
Ber palê wan balgê tûkîne,
Îşev êvarda şewreke giran danîne.*

Sətiri tərcüməsi:

*Ey, ey, ey, ey, ey...
Səhər üzümüze xoşbəxtlik ilə açıldı.
Beraz eli igid eldi, zəngin eldi...
Axşam keçir...geceyarı xoruz banlayır,
Beraz elinin ağsaqqalı Hame Musedir
Bir dəstə igid oğullarla alaçıqda hələ söhbətləşir.*

Qara ərəb çadırında oturublar.

Onlar tük balıncılara dirsəkləniblər.

Bu gecə axşamdan mühüm məsləhətləşmə aparırlar.

Yüz yetmiş misradan ibarət bu nəğmədə Beraz elinin adət-ənənəsindən, qəbilə başçısının qəhrəmanlığından, onun atının yəhər-busətindən, geyimindən, silah növlərindən və tayfalar arasındakı vuruşmalardan danışılır.

Yeri gəlmişkən qeyd etmək lazımdır ki, bir çox belə nəğmələrin tarixi hadisələrlə yaxından səsləndiyini nəzərdən qaçıрмаq olmaz. Beraz eli haqqında Şərəfxan Bitlisinin "Şərəf-namə" əsərində də danışılır.6

Ümumiyyətlə, Şərəfxan Bitlisinin "Şərəf-namə" kitabından aydın olur ki, XVI əsrin axırına kimi yaranan kürd dastanlarında və qəhrəmanlıq nəğmələrində adları çəkilən yer adları, bəzi qəhrəman adları və hadisələr heç də təxəyyül nəticəsində yaradılmamışdır. Çünki Şərqi və əsasən Kürdüstanın tarixi olan "Şərəfnamə" kitabında şərh olunan tarixi hadisələrlə kürd dastanlarında söylənilən əhvalatların bir çoxu biri-birinə uyğun gəlir, biri-birini tamamlayır.

"Şərəf-namə" kitabında /1967-ci il. Moskva, rus dilində/ adı çəkilən "Həsənkef", Cəzirə, Botan, Həkəri, Diyarbəkir, Ərdəlan və üsyanlar baş vermiş başqa yer adları kürd dastanlarında da vardır. Bu o deməkdir ki, xalq öz tarixini dastanlarda yaşatmağa çalışmış və yadda qalan olsun deyə, ona folklor cilasını çəkmişdir.

Kürdlər arasında ən geniş yayılan "Kilamên govendê" adlanan yallı mahnılarıdır.

(Ardı var)

Irak'ta 3 kentte sokağa çıkma yasağı ilan edildi

- Irak'ın Basra, Kerbela ve Necef illerinde, hizmet yoksunluğu ve elektrik kesintileri nedeniyle düzenlenen gösterileri kontrol altına

almak amacıyla sokağa çıkma yasağı ilan edildiği belirtildi. Savunma Bakanlığına bağlı Ortak Operasyonlar Komutanlığında görevli, isminin açıklanmasını istemeyen bir subay yap-

amacıyla ikinci bir uyarıya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edildiğini belirtti.

Gösterilerin barışçıl olmayan bir hal aldığı ve güvenlik güçleri ile göstericiler arasında çıkması

muhtemel olayların önüne geçmek ve güvenliğin ve kamu mallarının korunması için böyle bir adımın atıldığı ifade ediliyor.

Basra, Babil, Kerbela ve Necef illerinde hizmet yoksunluğu ve elektrik kesintileri sebebiyle dün de gösteriler düzenlendi.

Basra'da başlayan gösterilerde ölen ve yaralananlar olurken, Misan'da halk valiliği bastı. Necef'te ise göstericiler havaalana girdi, daha sonra havalanı genel müdürünün evini ateşe verdi.

Necef'te ayrıca Nuri Maliki'nin liderliğini yaptığı Dava Partisi'nin binası ile Esayib Ehlulhak'ın karargahı ateşe verildi.

Irak'ın güneyinde başlayarak başkent Bağdat'a sıçrayan gösteriler nedeniyle hükümet şehirdeki internet erişimini kesmişti.

Irak Başbakanı Haydar Abadi, kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi amacıyla Basra'ya yaklaşık 3 milyar dolar tahsis edilmesine karar vermişti. **BasNews**

Protestolar büyüdü, İbadi geri adım attı

Irak'ın başkenti Bağdat ve güneyinde protestolar büyürken Irak Başbakanı Haydar el İbadi'nin Basra'da temel hizmetlerin sağlanması için 3,5 trilyon dinar

ödenek ayırdığını duyurdu. Irak Başbakanı Haydar Abadi, ülkenin güneyinde protestolar düzenleyen göstericilerin taleplerine karşılık bazı kararlar çıkardı. Kararlar kapsamında Basra'da temel hizmetlerin sağlanması için 3,5 trilyon dinar ödenek ayrılırken, içme suyu, elektrik ve sağlık için özel bütçe belirlendi.

Öte yandan Protesto gösterilerinin büyümesi ve Bağdat'a sıçraması üzerine İçişleri Bakanlığı ve güvenlik güçleri alarma geçti. **BasNews**

Kerkük'teki Irak güvenlik güçleri Basra'ya kaydırılıyor

Irak'ın Basra kentinde sokağa çıkma yasağına rağmen gösterilerin son bulmaması üzerine Kerkük'teki Irak güvenlik güçlerinin Irak'ın güneyine ve Basra'ya kaydırıldığı bildirildi.

Polis Müdürü Zafer Muhammedavi göstericilerin petrol rafinerilerine

Hüseyini Şafaqnews'e yaptığı açıklamada, Kerkük'teki güvenlik güç-

Basra'da başlayan elektrik kesintisi ve işsizlik protestoları Irak'ın güneyindeki birçok kentte sıçrayarak devam ediyor. Basra, Kerbela ve Necef'te, gösterileri kontrol altına almak amacıyla ikinci bir uyarıya kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilmesine rağmen bugün Basra'daki gösteriler devam etti.

Edinilen bilgilere göre Bağdat hükümetinin talimatı ile Basra'da asayişin sağlanması için Kerkük'teki Irak güvenlik güçlerinin büyük kısmı Basra'ya gönderildi. El Hayat gazetesine konuşan Misan kenti

saldırıldığını ve ele geçirme tehlikesi olduğunu söyledi. Öte yandan Haşdi Şabi Kerkük Sözcüsü Ali

lerin Irak'ın güneyindeki olaylara müdahale etmek üzere yola çıktığını doğruladı. **BasNews**

Şehit Yasir Til Temir ve Hogir sonsuzluğa uğurlandı

YPG savaşçısı Yasir Ebdo ve geçirdiği kalp krizi sonucu şehit olan Mihemed Şêx (Hogir) son yolculuğuna uğurlandı.

Şehit Yasir Ebdo'yu uğurlama töreni, Til Temir Şehit Aileleri Meclisi binasında gerçekleşti. Tören özgürlük şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuy-

la başladı. Saygı duruşu sonrası konuşma yapan YPG komutanlarından Serhat Cudi, şehitlerin halkların birliğini yarattığını ve gelecek nesillerin yolunu aydınlatmış olduğunu belirtti.

Rojava Devrimi'nin tarihte benzeri olmayan bir devrim olduğunu söyleyen Cudi, "Tarihte zulme karşı birçok devrim gerçekleşmiş ancak çoğunun sonu, tek bir din ya da etnisiteye dayandığı için yenilgiyle sonuçlanmıştır. Ancak Rojava Devrimi halkların kardeşliği temelinde gerçekleşmiştir" dedi ve şehitlerin yarattığı değerlere sahip çıkacaklarının sözünü yineledi. Şehidin amcası Abdullah El-Nasir de şehitlerin izinden ilerleyeceklerinin sözünü verdi.

Konuşmaların ardından şehidin şahadet belgesi okundu ve ailesine teslim edildi.

Şehit Aileleri Meclisi'ndeki törenin ardından şehidin cenazesi Til Temir Şehitliği'ne götürüldü. Şehidin naaşı burada sloganlar ve zılgıtlar eşliğinde toprağa verildi.

Geçirdiği kalp krizi sonucu şehit olan YPG savaşçısı Mihemed Şêx (Hogir) Serêkaniyê'de düzenlenen törenle son yolculuğuna uğurlandı. Serêkaniyê'deki Roj Hastanesi'nden şehidin cenazesini alan halk, Serêkaniyê Şehitliği'ne götürdü.

Şehitlikte düzenlenen tören özgürlük şehitleri anısına saygı duruşuyla başladı. Burada Serêkaniyê Şehit Aileleri Meclisi adına konuşma yapan Beyar Emîn, "Tüm halkımıza çelik iradesi ve fedakarlık ruhuyla şehitlerin kazanımlarını savunmaları çağrısında bulunuyoruz. Şehit Hogir ve tüm şehitlerimize sözümüz olsun ki intikamları alınacak, kanları yerde kalmayacaktır. Hayallerini gerçekleştirene kadar yollarında ilerleyeceğiz" dedi.

YPG komutanlarından Azad Welat da konuşmasında şehitlerin izinde ilerleyeceklerinin ve devrim değerlerini sonuna kadar savunacaklarının sözünü yineledi. Özgür yaşam için ağır bedeller ödendiğini vurgulayan Welat, bu sebeple kazanımların ve şehitlerin yarattığı değerlerin korunması gerektiğini söyledi.

Konuşmaların ardından Şehit Hogir'a ait şahadet belgesi okundu ve ailesine teslim edildi.

Tören sonunda şehidin naaşı, "Şehîd Namirin" sloganlarıyla toprağa verildi. **anfturkce.com**

Irak'ta tansiyon yükseliyor: 2 gösterici hayatını kaybetti

Irak'ın Basra kentinde sokağa çıkma yasağına rağmen bugün de evam eden gösterilere müdahale eden güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu 2 göstericinin hayatını kaybettiği bildirildi. Irak'ın petrol zengini kenti Basra'da, geçen pazar günü başlayan gösteriler Zikar, Babil, Meysan, Divaniyye, Necef'e, son olarak da başkent Bağdat'a sıçramıştı. Meysan kentinde önceki gün düzenlenen gösterilerde güvenlik güçlerince açılan ateş sonucu 1 kişi yaşamını yitirmişti.

Hükümet Necef, Basra ve Kerbela kentlerinde sokağa çıkma yasağı ilan etmesine rağmen Basra'da gösteriler bugün de devam etti.

Göstericiler sıkı güvenlik önlemlerine rağmen Basra İl Meclis binasına girmesi üzerine güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu 2 göstericinin hayatını kaybettiği bildirildi. Bölgeye Kerkük'te güvenlik güçlerinin kaydırıldığı ancak gösterilerin önün alınmadığı kaydedildi. **BasNews**

Efrin'de 7 sivil kaçırıldı

İşgalci Türk ordusu ve çeteleri Efrin'de sivilleri kaçırmaya devam ediyor. Şerawa'da 7 sivilin daha kaçırıldığı

bildirildi. Yerel kaynakların verdiği bilgiye göre işgalci Türk ordusuna bağlı Firçet El-Hemzat çeteleri, Efrin'in Şerawa ilçesi Aysko köyünde 7 genci kaçırdı. Gençlerin köydeki bir çiftliğe götürüldüğü ve burada ağır işkenceye maruz kaldıkları bildirildi.

Kaçırılan gençlerin isimleri şöyle: Omer İbo (25), Hesên Bazo (19), Mihemed Hesên İbrahim (23), Welîd Haydar İlkilo (38), Omer Cuma Eloko (30), Omer Nazo (31) ve Ebdo Xoçe (35). **anfturkce.com**

Abadi'den protestolara karşı yeni hamle

Irak'ta başkent Bağdat ile Basra, Necef, Zikar ve Kerbela kentlerinde hükümetin ekonomik politikalarına karşı protestolar sürüyor. Irak Başbakanı Abadi'nin Basra için 3 milyar dolarlık bir bütçe ayırdığı açıklandı.

Irak'ın birçok kentinde 'işsizlik ve elektrik kesintileri' protesto ediliyor. Sokaklara çıkan binlerce kişi hükümetten adım atmasını ve çözüm bulmasını bekliyor. Irak Başbakanı Haydar Abadi, devam eden protesto eylemlerine karşılık Basra bölgesi için 3 milyar dolar bütçe ayırdığını açıkladı.

Ancak bu hamle protesto eylemlerin durmasına yetmedi. Zira protestocular bugünden itibaren daha kapsamlı eylemler yapacaklarını duyuruyorlar.

Protesto eylemleri, Bağdat'ın birçok bölgesinin yanı sıra, Basra, Necef, Zikar ve Kerbela'da sürüyor. Başka kentlerde de başlanması bekleniyor.

Birkaç gündür devam eden protesto eylemlerinde yüzlerce kişi yaralandı. anfturkce.com

Türk ordusu Efrîn'de zeytin ağaçlarını ateşe veriyor

İşgalci Türk devleti Efrîn'de insanlık suçu işlemeye devam ediyor. Efrîn'in Mabata ilçesine bağlı Xoyan köyünde binden fazla zeytin ağacı işgalci Türk ordusu ve ona bağlı çeteler tarafından ateşe verildi.

İşgalci Türk ordusu Efrîn'de doğa katliamı yapıyor. Efrîn Mabata ilçesine bağlı Xozyan köyünün kuzeydoğusunda bulunan zeytin fabrikasının arkasındaki zeytinliği ateşe verdi.

Yangın sonucu binlerce zeytin ağacı kül olurken, yangının Şiye ilçesine doğru yayılarak devam ettiğini de öğrenildi. Yangında binlerce ağacın daha yanma tehlikesi olduğu ve çetelerin köylülerin yangını söndürmelerine izin vermedikleri belirtildi.

İşgalci Türk ordusu ve çeteleri geçtiğimiz günlerde de Raco ilçesinin Geliya Tira bölgesinde 2 hektarlık alanda 3 bin ağacı yakmıştı. anfturkce.com

Dêra Zor'da hava saldırısı: En az 26 DAİŞ'li öldü

Suriye'nin doğusundaki Dêra Zor'da DAİŞ çetelerine yönelik düzenlenen bir hava saldırısında en az 26 çete mensubunun öldüğü bildirildi.

Suriye İnsan Hakları Gözlemevi, Irak sınırı yakınlarındaki Susa beldesinde çevresinde DAİŞ çetelerine yönelik hava saldırısı düzenlendiğini bildirdi. Gözlemevi, hava saldırısının Irak hava kuvvetleri mi yoksa uluslararası koalisyon tarafından mı düzenlendiğini bilmediklerini ifade etti. Saldırıda en az 26 çete mensubunun öldürüldüğünü belirten Gözlemevi, bir önceki bilançosunda 28 sivilin öldüğünü duyurmuştu.

Öte yandan DAİŞ karşıtı uluslararası koalisyonda Fransa'yı temsil eden general Frédéric Parisot, DAİŞ çetelerinin bir kaç hafta içerisinde Suriye'nin doğusunda askeri olarak yenileceğini söyledi. Parisot, "İki küçük alan kaldı ve rahatlıkla söyleyebilirim ki bir kaç hafta içerisinde DAİŞ operasyon alanımızda hiçbir toprağı kontrol etmeyecek" dedi. Fransız general, "En iyi tahminle, orta Fırat vadisindeki çatışmalar muhtemelen yaz sonunda sona erecek" diye ekledi. anfturkce.com

Irak'taki gösteriler yasaklara rağmen devam ediyor

Irak'ın güney kentleri Basra kentinde başlayan ve daha sonra Necef, Zikkar, Meysan, Kerbela, ardından Babil ilinin Merkezi Hille'ye ve Bağdat'ın birçok bölgesine de sıçrayan protestolar yasaklara rağmen devam ediyor.

Dün devam eden gösterilerde parti binaları ve Haşdi Şabi'ye bağlı bazı grupların merkezlerinin yakılması, Kuveyt Sınır kapısının geçişe kapatılması, hava alanlarının ele geçirilmesi, 3 sivilin ölmesi, 40'ın üzerinde yaralanması gibi olaylar yaşanmıştı.

Yaklaşık bir hafta önce Irak'ın Basra kentinde hükümetin ekonomik politikası, işsizliği ve hizmet yetersizliğini protesto etmek için başlayan gösteriler kısa süre içinde güneyin tüm kentlerine yayıldı. Basra'da başlayan gösteriler önce Necef, Zikkar, Meysan yani Misan kentlerine yayıldı. Daha sonra Bağdat'ın bazı mahalleleri ile Babil'in Kuveyt sınır olan Hille merkezine de yansıdı. Dün gün boyu devam eden gösterilerde gösterilerin olduğu kentlerde halk Nuru Maliki'nin başkanlığını yaptığı ve Haydar Abadi'nin üyesi olduğu Şii Davet Partisi ile Şii tabanlı partilerden Fazilet Partisi il binalarını basın işgal etti ve Haşdi Şabi gruplarından Esayib Ehlulhak grubunun karargahlarını ateşe verdi.

Basra'da başlayan gösterilerde ölen ve yaralananlar olurken, Misan'da halk valiliği bastı. Necef'te ise göstericiler havaalana girdi, daha sonra havalanı genel müdürünün evini ateşe verdi.

Gösterilere ilişkin açıklamalar-

da bulunan Yüzbaşı Abdulhadi al-Tai, göstericilerin İmam Ali Caddesi'ni ve el-Henud Köprüsü'nü kapattığını belirtti. Al-Tai gösterilerin olduğu bölgelere güç takviyesinde bulduklarını ancak ona rağmen gösterilerin durdurulmadığı ve kentlerdeki gergin atmosferin devam ettiğini söyledi.

Irak Başbakanı Haydar Abadi, gösterilerin durdurulması için Basra'ya üç milyar dolarlık

ödenek ayırırken, güvenlik kuvvetleri ise gösterilerin yasaklanması kararını aldı. Ancak buna rağmen bu gün sabah saatlerinden itibaren Bağdat'ın belli bölgeleri ile Basra, Necef, Kerbela, Zikkar, Misan, Babil merkezi Hille'de gösteriler devam etti.

İNTERNET VE SOSYAL MEDYAYA ERİŞİM ENGELİ

Irak hükümeti gösterilerin dışa yansımalarını önlemek için dün akşam saatlerinden itibaren sosyal medya platformları olan Facebook, Twitter, İnstagram ve diğer sosyal medya hesaplarına önce erişim engelini getirdi.

Ardından ülke genelinde internete erişimine sınırlama getirdi. Bu gün sabah saatlerine kadar erişim engeli sürdü. Ancak buna rağmen halk VPN ve daha başka ulaşım kanalları ile gösterilerini yansıtmaya çalıştı.

TÜRKİYE, KUVEYT VE BAZI BATILI ÜLKELERDEN AÇIKLAMA

Irak'taki gösteriler için ilk açıklama Türkiye Dışişleri bakanlığından geldi. Türkiye Dış işleri bakanlığından dün yapılan açıklama-

mada, Türk vatandaşlarının gösterilerin olduğu bölgelerde dışarıya çıkmaması istendi. Irak'taki gösteriler için ilk açıklamanın vatandaşlarına dışarıya çıkmama uyarısı ile Türkiye dış işleri bakanlığından gelmesi, gösterilerde Türkiye'nin parmağı mı var gibi görüşlerin ileri sürülmesine neden oldu. Türkiye'den sonra Kuveytte benzer bir açıklama yaparak Irak'taki vatandaşlarını gösterilere karşı duyarlı olmaya çağırıyordu. Türkiye ve Kuvvet dışında bazı batılı ülkelerde vatandaşlarını gösterilere karşı duyarlı olma çağrısını içeren açıklamalar yaptı. anfturkce.com

Kars'ta sabotaj eylemi, Şırnak ve Bitlis'te çatışma

HPG, Kars'ta düzenlenen sabotaj eyleminde 4 askerin öldürüldüğünü açıkladı. Uludere'de 2, Bitlis'te ise 1 gerillanın hayatını kaybettiği bildirildi.

HPG Basın İrtibat Merkezi (HPG-BİM) Kars'taki sabotaj eylemi ve Uludere ile Bitlis'teki çatışmalara

ordusunun bir birliğine yönelik sabotaj eylemi düzenlemiştir. Bu eylemde 4 düşman askeri öldürülmüş, 1 asker ise yaralanmıştır.

ŞIRNAK ULUDERE'DE 2 GERİLLA HAYATINI KAYBETTİ

11 Temmuz günü işgalci TC ordusu Şırnak'ın Qileban (Uludere)

güçler Gündê Mêhrê'deki bazı köy sakinlerini gözaltına almış ve baskı uygulamıştır. Düzenlenen yoğun hava saldırılarında 2 arkadaşımız şehit düşmüş, 1 arkadaşımız ise yaralı bir şekilde düşman güçlerine esir düşmüştür. Operasyon 12 Temmuz günü sabah saatlerinde geri çekilmiştir. Şehadete ulaşan arkadaşlarımızın sicil bilgileri netleştirildiğinde kamuoyu ile paylaşılacaktır.

BİTLİS'TE 1 GERİLLA HAYATINI KAYBETTİ

11 Temmuz günü işgalci TC ordusu Bitlis'e bağlı Şêx Cuma alanında bir operasyon başlatmıştır. İnsansız hava araçlarının desteğinde devam eden operasyonda işgalci TC ordusu gece saatlerinden 12 Temmuz günü sabah saatlerine kadar Şehit Avareş yamaçlarını, Kaniya Şehida ve İsyân vadisini yoğun teknik kullanarak bombalamıştır. Düzenlenen bombardımanlarda 1 arkadaşımız şehit düşmüş, 1 arkadaşımız ise yaralı bir şekilde düşman güçlerine esir düşmüştür. Operasyon 12 Temmuz günü öğlen saatlerinde geri çekilmiştir. Şehadete ulaşan arkadaşlarımızın sicil bilgileri netleştirildiğinde kamuoyu ile paylaşılacaktır." anfturkce.com

ilişkin açıklamada bulundu.

HPG resmi sitesinde yer alan açıklama şöyle:

KARS'TA SABOTAJ EYLEMİ

"11 Temmuz günü işgalci TC ordusu Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Kızıl Kilise alanında bir operasyon başlatmıştır. Eyalette başlatılan Devrimci Zafer Hamlesi kapsamında güçlerimiz, aynı gün saat 15.00'da Horoz kaya tepesine konumlanmaya çalışan işgalci TC

ilçesine bağlı Kela Memê alanında bir operasyon başlatmıştır. Aynı gün saat 08.00 ve 11.00'da işgalci güçler, insansız hava araçlarının desteğinde atak tipi taarruz helikopterleri ve savaş uçakları ile alanda bulunan Gündê Mêhrê, Tepê Bayrak, Tepê Sinek ve Mehrê vadisini yoğun bir şekilde bombalamıştır. Bombardımanlar ardından çok sayıda skorsky helikopter operasyon alanına indirmeler yapmıştır. İşgalci

Bûyera Sinê em xembar kirine

Serok Barzanî peyameke serxweşiya xwe arasteyî hevxiyê ji kesûkarên qurbaniyên bûyera bajarê Sine yê Rojhilatê Kurdistanê re şand. Di beşeke peyamê de hat: "Hevsozî û serxweşiya xwe arasteyî kesûkarên qurbaniyên wê bûyerê û xelkê xweşewîst ê bajarê Sine dikim û hêviya çakbûnê ji birindaran re dixwazim."

Şeva bûrî li bajarê Sinê tankereke veguhastina sotemeniyê li baseke neferhilgir ket, di encamê de nêzîkî 15 kes canê xwe jidest dan û hejmarek jî birindar bûn.

Ev jî peyama Serok Bazanî ye: "Bi mixabîniyeke mezin şeva bûrî li bajarê Sinê di encama agir bi baseke neferhilgir ket û hejmarek welatî bûn qurbanî. Ev bûyera diltezê û giyanjidedstana welatiyên bajarê Sine em hemû xembar kirin. Hevsozî û serxweşiya xwe arasteyî kesûkarên qurbaniyên wê bûyerê û xelkê xweşewîst ê bajarê Sine dikim û hevbeşiya xema wan im. Hêviya başbûnê ji birindaran re dixwazim. Ji xwedêyê mezin daxwaz dikim sebir û aramiyê bide her aliyekî." rojvakurd.com

Şîrovekarên nêzî AKP: Girtina siyasetmedaran li gorî demokrasiyê şaş e

Di pergala nû ya rêveberiya Tirkîyeyê de dahatûya 10 hezar siyasetmedar û endam û rêveberên HDP û DBP'ê yek ji mijarên rojevê ye. Şîrovekarên nêzî HDP'ê dibêjin; nûnertiya Kurdan li parlamentoyê heye û rêyarast jî pêwendî û dan û stendinên siyasetmedaran e. Li gorî şîrovekarên nêzî Ak Partiyê jî dibêjin; girtimayîna siyasetmedaran, li gorî demokrasiyê rêyeke şaş e.

Di 4'ê Mijdara 2016'an de li hember rêveber û endamên Partiya Demokratîk a Gelan HDP'ê binçavkirinan dest pê kiribû û piştî tayînkirina qeyûman a ji bo şaredariyên Partiya Herêmên Demokratîk DBP'ê, girtin û binçavkirinan berdewam kiribû. Li gorî daneyên ji HDP'ê; 10 hezar HDP'yî û DBP'yî di girtigehan de ne. Akademîsyen û şîrovekarê siyasî Doçent Dr. Cenap Ekîncî, li ser rewşa van girtiyan dibêje; ji bilî nixandina zagonên dadweriyê; li gorî demokrasiyê, girtina siyasetmedaran, rêyeke şaş e.

Şîrovekarê Siyasî Cenap Ekîncî ji K24ê re wiha axivî: "Çavên her mirovî li dadgehan e û li vê pergala nû ye ku hikûmeta nû ya Tirkîyeyê rêyeke nû û paceyeye nû veke û nêrke nû bibîne û ji bo van hemû girtiyan siyasetmedar, hemû gir-

tiyên wekî rojnamevan û akademîsyen û hemû mirovên ji bo doza mafên xwe û doza mafên mirovan dikin hatine girtin."

Ess// Di nav 10 hezar girtiyan de parlementer, siyasetmedar, hevserokên şaredariyan û rêveber

û endamên HDP û DBP'ê cih digirin. Ji ber ku di vê pêvajoyê de 93 şaredariyên DBP'ê ji aliyê qeyûman ve tên rêveberin û di sala 2019'an de jî hilbijartinên Herêmî hene; şîrovekarê siyasî yê nêzî HDP'ê İrfan Babaoglu jî dibêje; guherîna rêveberiyên carinan tiştên baş bi xwe re tîne lê di rewşa heyî de serbestberdana siyasetmedaran xuya nake.

Şîrovekarê Siyasî İrfan Babaoglu dibêje: "Avakirina pergaleke nû baş e lê divê van pergalan li gorî şert û

mercên demokrasiyê werin rêveberin lê ne wisa ye. Meseleyeke mezin li holê heye, zindan tijî siyasetmedar in, rojnamevan in, akademîsyen û parlementer jî. Divê kesên ku hatine hilbijartin bi awayekî serbest werin berdan. Di siyasetê de bila her kes

bikaribe fikir û ramanên xwe bîne zimên." Li ser pergala nû ya rêveberiya Tirkîyeyê û rewşa 10 hezar siyasetmedarên girtî yê HDP'yî û DBP'yî; şîrovekarên nêzî Ak Partiyê amaje dikin ku ji ber şirkatiya Partiya Nijadperestan MHP'ê, Ak Partî nikare hin gavan bi rehetî bihavêje. Şîrovekarên nêzî HDP'ê jî amaje dikin ku divê deriyên diyalogê neyên girtin û beriya hilbijartinên herêmî pêşî li serbestberdana siyasetmedaran were vekirin. kurdistan24.net

Xwepêşanderên Besra bendera Um Qesir kontrol kirin

Di şeşem roja xwepêşandanê de, îro xwepêşanderên bajarê Besra, bendera Um Qesir girtin û yadaştêk derbarê daxwazên xwe belav kirin.

Nûçegihanê Kurdistan24ê li bajarê Besra ragihand, ku xwepêşanderan riya serekî ya benderê girtin û rê li ber çûnûhatina kemyonan û derketina fermanberên benderê jî girtin.

Hevdem li gorî zanyariyên nûçegihanê Kurdistan24ê, îro deriyê Sefwan yê sînorî di navbera Iraq û Kiwêtê de hat girtin.

Li nêzîkî zeviyê petrola Mecnûn, xwepêşandanên nerazîbûnê destpê kirine.

Li Bexdayê jî amadekariyên xwepêşandaneke berfireh tên kirin, ku biryar e îro demjimêr 6ê êvarî destpê bike.

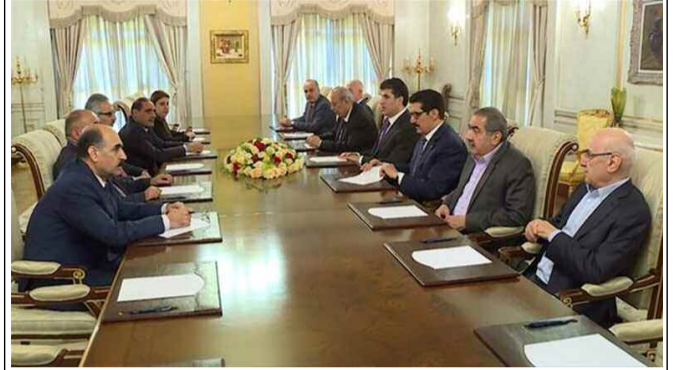

Hêzên emnî li Bexda ketinê amadebaziye de û rêkarên pêwîst stendine, daku parastina dezgehên dewletê bikin. Çaverê ye xwepêşander berê xwe bidin Navçeya Kesk, daku nerazîbûna xwe li ser nebûna xizmetkariyan bidin xuyakirin. Xwepêşandana Bexdayê, hevdem

e li gel xwepêşandanên nerazîbûnê li parêzgehên başûrê Iraq, ku ev 6 roj in, xelkên parêzgehên Besra, Necef, Zîqar, Mîsan, Wasit û Kerbela bi riya xwepêşandanê daxwaza peydakirina derfetên kar, xizmetkariyan ji av û karebê dikin. kurdistan24.net

PDK û YNK liisteke hevbeş bo daxwazên Kurd amade dikin

Biryar e roja Duşemê 16ê vê mehê polîtîburoyên Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) û Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) ji bo guftûgokirina li ser pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê li Hewlêrê bicivin.

Jêderêkî pilebilind ji K24ê re ragihand, tevî guftûgokitina li ser hilbijartinên Parlemantoya Kurdistanê, biryar e di civînê de reşnivîsek derbarê daxwazên Kurdistanê derbarê pêkanîna hikûmeta nû ya Iraqê de amade bikin.

Biryar e jî, komîteke hevbeş jî pêk bînin ji bo guftûgokirina ligel aliyên Iraqî ji bo çespendina daxwazên gelê Kurdistanê di kabîneya dahatî ya hikûmeta Iraqê de. rojvakurd.com

Di rewşa awarte de jin ji maf û derfetan bêpar bûne

Rewşa awarte ku li Tirkîyê 2 sal in, bê navber didome bandor li ser hemû beşên civakî kiriye. Aktîvîst û Rêvebirên Saziyên Jinan jî radigihînin ku bi rewşa awarte re, deng û têkoşîna jinan ya li dijî tîda û pêkûtiyan hatiye vemirandin û bandorên neyînî gihîştine astên herî xirab.

Rêvebirên sazî û komeleyên ku têkoşîna mafên jinan didin, bandorên rewşa awarte ku li ser jinan kirine ji bo Kurdistan24 nixandî. Jin, balê dikşînin ku hişmendîya erka mêrperestî jixwe li Tirkîyê, astengî û xeteriya ji bo jinan bes peyda dikir. Lê bi rewşa awarte re, qada têkoşîna jinan û dengê xwe gihandina raya giştî jî ji holê rabûye û zext, tîda jî qat bi qat zêde bûne. Rêvebira Platforma Jinên Aktamarayê Mesûde Demîr ku bixwe jî hemşîrebûye û ji kare xwe hatiye derxistin, da zanîn ku ew dema ji kare xwe hatiye derxistin ducanî buye û sedema ku ji kar hatiye derxistin jî, endambûyîna wê ya sendîqayê bêtir tu sedemekî nehatiye nîşandan. Mesûde Demîr tîne ziman ku daxwazî ew e ku jin ji derfetan hilberîna jiyana xwe bînin dîrxistin.

Zozan Ozgokçe dibêje: "Êdî medya jî cîh nade, dest-dirêjî, kuştin û tadayên li ser jinan, bi ser de jî gotarên ku wan kirinan rewa dikin tên belav kirin. Hişmendîyeke ku dibêje: 'zarokên 12 salî dikarin bînin zewecandin' tenê mînaqêke. Ji ber rewşa awarte hemû rêyên ku em hêstewarî û boçûnên xwe bigihînin raya giştî hatine girtin. Me dixwest em ji bo Eylul û Leyla çalaki bikin lê rewşa awarte astengbû." Li Tirkîyeyê piştî hewldana kutedaya 15'ê Tîrmeha 2016'an, rewşa awarte hatiye ragihandin û heta niha bi hezaran sazi, komele û kompanya hatine girtin, bi 100 hezaran jî welatî ji karên xwe hatine derxistin û dîrxistin. Tê çavêkirin ku di 18'ê Tîrmeha 2018'an de rewşa awarte bidawî bibe. kurdistan24.net

Berhemeke akadêmîk ji Akadêmîk Kinyazê Îbrahîm

Du cildeyên dîrokî: "Kurd. DÎROK Û DEMA NÛ"

Kinyazê İbrahim

Têmûrê Xelîl

Van dawîyan ji aliyê Weşanxaneyê DOZê li Stembolê berhemeke giranbuha ya bi 2 cildeyan ya Kinyazê İbrahim bi sernavê "Kurd. DÎROK Û DEMA NÛ" bi zimanê kurdî derket.

Em li jêr pêşgotina pirtûkê ya Akadêmîkê li cihanê binavûdeng Nadirê Kerem Nadirov û Gotina xudanê pirtûkê akadêmîk Kinyazê İbrahim Mîrzojev raberî we dikin.

Di demên pêşda emê perçeyên ji vê pirtûkê çap bikin.

DERHEQA PIRTÛKÊ DA

Di vê berheme da dêmê kurdan yê dîrokî û çandî bi awayekî berfireh xuya dibe, guhdariyeke mezin hatîye danînê li ser pirsên sîyaseta hemcihanê yên dema nû, ku derheqa gelê kurd da nin. Ev yek mecalê dide bona gelek xwendevanên pirtûkê di paşdemê da di hêla dîrok, sîyaseta, çand, deb, wargehê jîyînê, edebiyet û zargotina gelê kurd da zanebûnên xwe dewlemend bikin.

Xudanê pirtûkê li ser bingehê berhema xwe a berê "Kurd. Ênsîklopêdiya biçûk", ku sala 2001ê çap kiribû, di weşana nû da li ser esasên

kurd lê dijîn. Guhdariyeke taybet tê danînê li ser mîrata serokên tevgera netewî-azadariyê, aqilmend û karmendên civakê yên gelê kurd û diyasporayên wê. Li vira xwendevan dikare bi dîrok, çand, deb û jîyana gelê kurd a civakî-sîyasî ra bibe nas, ku rêyeke dijwar derbaz bûye.

Di sedsala 21ê da jî Rohilata Nêzik dimîne wek yek ji warên sincirî, erafê şêr û dijberîya lîstikvanên gèopolîtîk. Xwesma rewşa wan waran nerehet e, ku piraniya niştêciyan kurd in û li wir gelek pirsgirêkên sert – yên gèopolîtîkî, aborî, ruhanî, miletî xuliqîne. Dîroka hemcihanê li gelê pîrmilyonê qedexa kir bibe xwedîya dewleta xwe. Pirsgirêka kurdan êdî wek berê ne tenê hinek caran, lê herdem di jîyana navnetewî da tê minaqeşekirin û gengeşekirin.

Di beşa duduyan "Mîrata kurdan a çandî" da guhdariya sereke hatîye danînê li ser çandê, erf-edetan, rabûn-rûniştinan, bawermendiyê, ziman û edebiyeta gelê kurd. Armanca berheme a sereke ev e. Wek ku di pirtûka berê da, li vir jî guhdariyeke mezin hatîye danînê li ser zargotina kurdan, helbest, çîrok, qelîbotk, gotinên pêşîyan

Û ev yek ne jiberxwe va ne, çimkî

dewlemendîya çand û edebiyeta kurdan da gavên pir hêja avitine.

Pirsgirêka sazkirina Kurdîstana serbixwe heta niha jî yek ji pirsên miletîyê yên dema me a here diwar e. Kurd (zêdeyî 40 mîlyonan) heta îro jî yek ji wan miletên pirjimar e li cihanê ku bê dewlet e û di nav çend welatan da hatîye perçekirin, lê li ser axa kal û bavan dijî û ji mafê xwerêvebirinê mehûrm e.

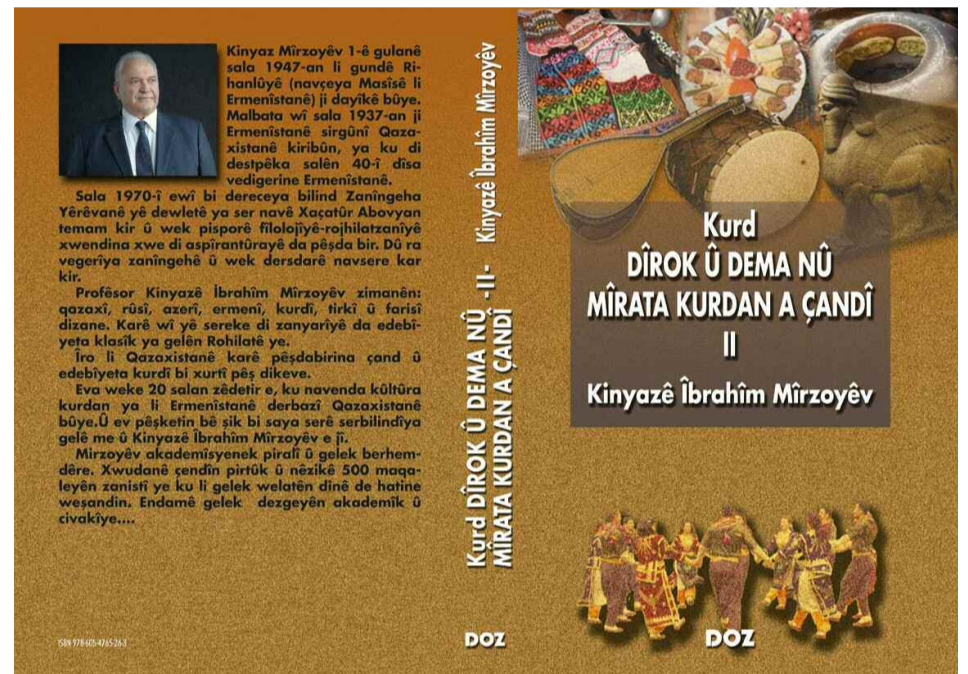
Pirsa kurdan herdem jî bala civaka cihanê û mediya navnetewî dikîşîne. Şerê kurdan yê heq ji bo mafên xwe yên miletîyê ji aliyê hemê hêzên cihanê yên pêşverû da tê piştgirîkirinê. Îro hemû bingeh hene bona xewna gelê kurd derheqa serxwebûn û yekgirtina Kurdîstanê pêk bê.

Xebathezî, mîrxasî, welatparêzî, namûs û şeref, maqûlî û camêrî xûy û

xwendevanekî ku derheqa dîrok, çand û sîyaseta kurdan da gelek nûçeyên nû bihese.

Kurd miletek e ku heta niha jî li ser axa xwe dijî, lê bê dewlet e û di nav çar dewletên Rohilata Nêzik da hatîye perçekirin. Di nav cihana nûdem da pirsgirêka kurdan yeke here diwar û çaresernekirî ye.

Berhema "Kurd. Dîrok û dema nû", ku ji 2 beşan e, ("Kurd. Li ser xaçerêyên dîrokê" – beşa 1ê, "Mîrata kurdan a çandî" – beşa 2an), li ser bingehê azirûkirina çavkanîyên pêşîn hatîye nivîsar. Di bingehê xebata me a metodologîyê da berhemen lêkolînerên zanyar-rohilatzanên mezin yên wisa hene ku demeke dirêj li ser dîroka kurdan a êtnîkî û sîyasî karên mezin kirine, wek V.F. Mînorokî, N.Ya. Marr, S.A.Yêxîyazarov, V.V. Bartold,

xeysêten gelê kurd in. Ev lêkolîna giranbuha rê ber me vedike bona bi hêsanî bi dîrok û çanda vî gelê kevinare re bibine nas, bi der-kul û şabûna wê, xemgînî û pêşbîniya kurdan bihesî.

Ev berheme kedêke mezin e di nav ronahîkirina dîrok, çand, jîyana sîyasî û rewşa niha a gelê kurd di civaka hemcihanê da û zanebûnên xwendevana dide zêdekirinê derheqa kemala pirsgirêka kurdan di sîyaseta cihanê a nûdemê da.

Nadirov N.K.
Akadêmîkê Akadêmîya Zanyarî ya Miletîyê ya Qazaxîstanê, karmendê zanyarî yê emekdar, xelatgirê dewletê yê Komara Qazaxîstanê, serokê sîyanetê yê Rêxîstina kurdên KQ ya bi navê "Berbang"

GOTINA XUDANÊ BERHEMÊ

Di vê berheme da dîrok û rewşa nû ya yek ji gelên Rohilata Nêzik yên kevinare – kurdan bi hûrgilê tê lînihêrnadin û lêkolînkirin, ku ji bo xweparastin û serxwebûna xwe bi şerê man û nemanê dikin.

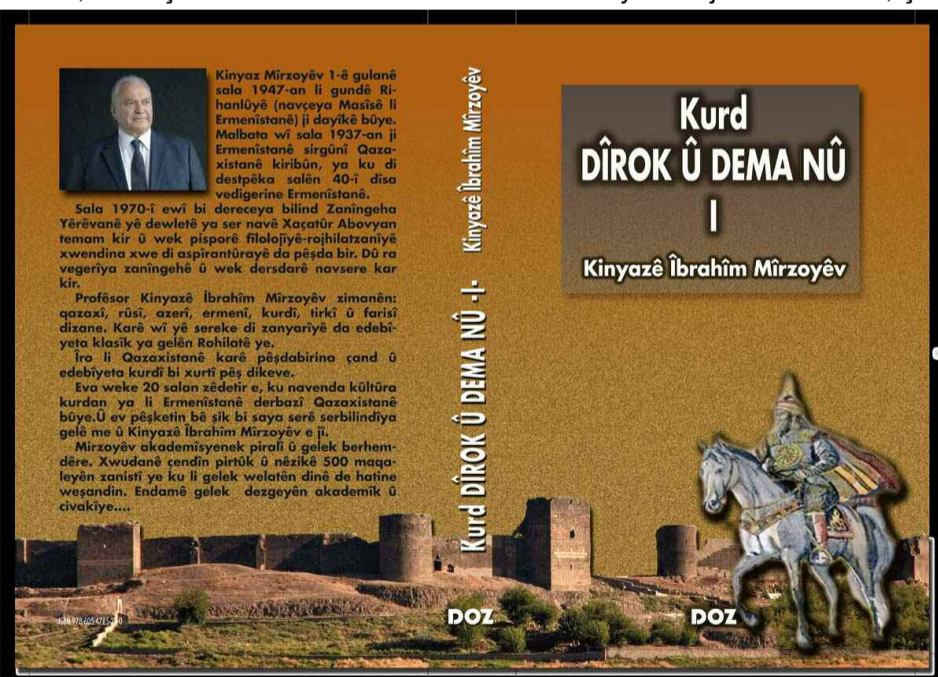
Di van demên dawî da guhdariya civaka hemcihanê li ser Kurdîstanê ye, ku li wir bûyerên ji bo gelê kurd biryardar û di eynî wextê da jî bedbext diqewimin. Bi vê yekê va girêdayî li pirtûkê ew pirsgirêkên sîyaseta cihanê têne lêkolînkirinê, ku bi pirsê kurdan va girêdayîne. Evê firsendê bide her

V.P.Nîkîtin, O.L.Vîlçevskî, T.F.Arîstova, M.S.Lazarev, M.B.Rûdênko, Ş.X.Mihoyî, M.A.Hasratyan, Ş.Ç.Aşîrî, O.Î.Jîgalîna, X.M.Çetoyêv, Yê.A.Vasîlyêva û yên mayîn. Herwiha silavname, bernamêyên miletîyê û xeberdanên serokê KQ. N.A. Nazarbayêv li civînên Assambleya gelên Qazaxîstanê.

Ev berhema dîyarîyek e bo şêkirandina keda wan ewled, karmend û aqilmendên gelê kurd, yên ku navê kurdan yê pîroz li cihanê bela kirin, û herwiha bo wan jî, ku xwe bi temamî dane wî karî. Ev berheme herwiha sipasîyek e bo gelên Sovyeta berê û wan welatan, axa wan ya pîroz ku em sitar kirin û her mecal saz kirin bona parastin û pêşketina çanda gelê min ku bi salan hatîye bînpêkirin. Û her neslek wê herdem wê dilovanîya welat û gelên jorê kivşkirî bilind qîmet bike.

Ez sipasîya wan nivîskaran dikim, ku berhemen wan bo min gelek kêrhatî bûn, herwiha sipasî bo hemû hevalan, hevalbendan jî dikim, ku bi moralî piştgirîya sazîkirin û çapkirina vê berheme kirin û ez ji dil bawer im, ku ewê alî bike bersîva wan gelek pirsên giring bibînin, ku derheqa jîyana gelê kurd da nin.

Desteya rêvebir ya malpera Riataza kurdzan, edebiyetzan, akadêmîk Kinyazê İbrahim bona van berhemen delal bi dil pîroz dike û jê berhemen nû hêvî dike!

çavkanîyên nû, nivîsên nû hewil daye zanebûnên xwendevanan derheqa gelê kurd da, bi taybetî jî derbarê şerê wê yê ji bo bîdestxistina serxwebûnê da bide dewlemendkirinê.

Ev berhema han "Kurd. Dîrok û dema nû" ji du beşan e. Di beşa pêşîn da "Kurd. Li ser xaçerêyên dîrokê" lêkolîna hatine kirinê ser kronologîya dîrokî a gelê kurd, strûktûra dîrokî-erdnîgarî û civakî-aborî ya herêmên ku

edebiyet – wijdana gel e, ew bedewîya here bilind e, ku ew bi merdane dide cihanê.

Xudanê pirtûkê herwiha li ser pevgerîdanên edebiyeta kurdî bi edebiyetên gelên Ewroasiyayê lêkolîna kirine. Di pirtûkê da cîyekî mezin hatîye danînê li ser pevgerîdanên kurdan yên dîrokî-çandî bi destanînen gelên Qazaxîstanê û Asîya Navîn ra. Xudanê pirtûkê di karê naskirina bedewî û

Serokwezîr tevî rewrisma roja Fransî bû

Li Konsulxaneya Fransa ya Hewlêrê, bi amadebûna Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ji bo bîranîna Roja Nîştîmanî ya Fransayê merasîmek hate sazîkirin.

sulxane jî hevdem li gel Roja Nîştîmanî ya Fransayê, wate roja 14ê Tîrmehê hatiye vekirin.

Peyamnêrê me got: "Di ahen-ga îro de him bîranîna 229emîn salvegera serxwebûn û şoreşa

Konsulxaneya Fransayê li Hewlêrê ji bo wateya vê rojê pîrozbahiyên saz dîke û berpîrsên hikûmeta Herêma Kurdistanê jî amade dibin.

Peyamnêrê me da zanîn, ku di pîrozbahiyên îro de Konsulê Fransayê Dominik Mass gotarek pêşkeş kir û behsa peywendiyên Herêma Kurdistanê û Fransayê kir.

Mass bi taybetî bal kişand ser hevkarîya herdu alîyan, ku bi tabetî di dema şerê DAIŞê de Fransa yek ji wan welatan bû ku herî zêde alîkarî da Hêzên Pêşmerge. Herwiha di merasîmê de Berdevkê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî jî gotarek pêşkeş kir. Di dema merasîmê de keka rojê jî ji aliyê Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û Konsulê Fransayê li Hewlêrê Dominik Mass ve hate parçekirin. rojevakurd.com

Peyamnêrê Rûdawê Senger Ebdurehman ragihand: "Ev 10 sal in Fransayê konsulxaneya xwe ya li Hewlêrê vekirîye. Kon-

Fransayê ûy him jî bîranîna vekirina konsulxaneya wî welatî ya li Hewlêrê hate pîrozîkirin."

Hersal roja 14ê Tîrmehê

Mîr Celadet Bedirxan, Mewlan Zade Rifet û Karê Rojnamevaniyê

Konê Reş

Bi helkeftina ku di roja 15 Tîrmehê/ 2018an, 67 sal di ser koçkirina Mîr Celadet Bedirxan re derbas dibe, ez çîroka rojnamevaniya wî jiwe re raxînim ber çavan. Mîr Celadet Elî Bedirxan, di biçûkaniya xwe de fêrî gelek zimanên biyanî bûye û bi wan zimanan serwestî çand, ferheng û rewşenbîriya gelek miletan bûye, di gel ku zimanê kurdî, zimanê axaftina mala wî bû. Û di sala 1909 an de, li ber destê Mewlan Zade Rifet Efendî, xwediyê rojnameya "Serbestî" li Stenbolê, fêrî kar û barên rojnamevaniyê bûye. Li ser vê yekê

mêzekin, bê ew bi xwe di romana "Bîra Qederê" de çî dibêje:

"..Şerekî nû destpêkiribû. Min kar, şixûl, mal, dezgeh, pêwendî, hedef û armanc diviyan. Minê çî bikira? Berê xwe bida ku?"

Kurdan gotibûn: Teyr başe bi refê xwe re. Ezê bibûma hevalê kîjan rêz û refan? Min xwendin û nivîsîn, ilm û irfan, rojname û kovar helbijartin. Min da ser vê riyê. Ez nikaribûm bibûma paşa, zabî, tacir, dikandar, karmend, hembal, berdevk, peyiyê malê û xemxwarê karê rojane. Ev kar û tişt li min ne dihatin. Ne bala min li ser wan bû û ne jî wan heycanek didan jîna min.

Lê nivîskarî, rojnamevanî, kar û dozên mezin, hedef û armancên bilind, pîrozheycanek bê payan didan min. Ez, yan jî, ez, bira, mam û merivên xwe jî, bi hesibînim û bibêjim em, bi bîr û dîtinên Roussau, Dîderot, Voltaire û feylesûf û nivîskarên din yê şoreşa Firansayê, bi şîrên Ehmedê Xanî û Omerê Xeyam û bi ders, tecrûbe û serpêhatiyên mîr Bedir-Xan perwerde bibûn. Ma me qîma xwe bi karên rojane dianî? Min fedefê

xwe helbijart.

Hingê du mecmûa hebûn, ku li ser dilê min, hem pir ezîz bûn, lctîhada A

bdellah Cewdet beg û (Serbestî) ya Mewlanzade Rifet beg.

Gava min daxwaza xwe ya xebatê, li cihê Serbestî û Mewlanzade Rifet beg re got, wî berçavkên xwe derxistin, ez hembêz kirim (Mukemmel, Mukemmel) got û ez li aliyê din yê bureyê li ber maseke biçûk dam rûniştin. Bi vî awayî min dest bi xebata rojnamevaniyê kir. Serbestî rê li ber min vekir ku ez bikaribim rojname û kovarên, ku min paşê li welatên dûr û xerîb derxistin, biweşînim. Eger ew tecrûbên rojên Stenbolê nebûna, ne Hawar û kitêbên wê, ne jî Ronahî derdiketin. Ez ne bawerim ku ewê bikaribûna derketina..."

Ji hingê ve Mîr Celadet Bedirxan pîş bi karê rojnamevaniyê kiriye, pê mijûl bûye û gelek gotar di rojnameya (Serbestî) de weşandine, ew rojnameya ku di navbera salên 1909-1913 an de li Stenbolê dihat belavkirin.

Li Besra xwepêşandan bi tundî berdewamin

Roj bi roj xwepêşandanên nerazîbûnê li parêzgehên başûrê Iraqê, li ser nebûna xizmetkariyan berfireh dibin û xwepêşanderan neh baregehên aliyên siyasî li bajarê Besra şewitandin û Hikûmetê jî hêlên Internêtê li ser welatiyan birrî.

Jêderê ji wezaretê navxwe ya Iraqê tekez kir, ku ji wan baregehên hatine şewitandin, çar bingehên Partiya De'îwe ye, ku Nûrî Malîkî serokatiya wê dîke, bingehê Şepêla El-Hikme ku Emmar El-Hekîm serokatiya wê dîke, bingehê Partiya El-Fedîle, bingehê Hevpeymaniya Fetih a Hadî Amîrî ku serkirdeyekî Heşda

Şeibî ye û nivîsgeha milîsên Esayib Ehl El-Heq ku ew jî beşekî Heşda Şeibî ye. Derbarê jimara qurbaniyan, wî jêderî ragihand, ku di xwepêşandanên Besra,

Zîqar, Mîsan, Kerbela, Wasit de, du kes hatine kuştin û şêst û yek kes birîndar bûne û bêtirî sîh birîndaran endamên hêzên ewlehiyê ne rojevakurd.com

Parlementoyê di derbarê serokatiya herêmê de biryar da

Parlementoya Kurdistanê di civîna xwe de biryar da ku, serkatiya Herêma Kurdistanê di dema niha de bê cemidandin û Îlona 2018ê tenê helbijartinên parlamentoya Kurdistanê bête kirin.

Wek tê zanîn piştî serokê Kurdistanê Mesud Barzani, nexwest dema serokatiyê bê dirêj kirin û xwe da aliyekî, desthilatdariya serokatiyê li serokwezîrîyê, li parlamentoyê û dezgehê dadweriyê hatibûn belavkirin.

Biryar bû ku helbijartinên serokatiyê û parlamentoyê bi hev re bêne kirin. Di civîna xwe de parlamentoyê biryar da ku tenê helbijartinên parlamentoyê çêbibin.

Dê parlamentoya nû bê helbijartin biryarê li ser rewşa serokatiya herêmê bide. rojevakurd.com

Serkeftina keçek kurd

Li leyztika jinan ya di şerê serbet de keçek kurd ku li derveyê welat dijî serkeftinek mezin destve ani.

Keça kurd ya bi nave Îman Darabi li Swêd dijî spora şerê di nava jina dîke. Dema derdikeve ringê bi ala Kurdistanê derdikeve û herweha serkeftina xwe bi Ala Kurdistanê pîroz dîke.

Îman Darabi sala 1992ê ji dayik bûye û ev ji Kurdistanê Rohilat e. Ew di rîngan de wek keça kurd tê naskirin. rojevakurd.com

Li Bexdayê amadekariyên xwepêşandaneke berfireh tên kirin

Jêderê emnî li Bexdayê ji malpera El-Xed Press a Iraqî re ragihand, amadekarî tên kirin ji bo îro êvarî

xwepêşandaneke berfireh li Bexdayê bê encamdan. Hêzên emnî li Bexda ketinê amadebahiya de û rêkarên pêwîst stendine, daku parastina dezgehên dewletê bikin. Li gorî hatiye ragihandin, wê ew xwepêşandana berfireh, îro demjimêr 6ê êvarî destpê bike.

Çaverê ye xwepêşander berê xwe bidin Nawçeya Kesk, daku nerazîbûna xwe li ser nebûna xizmetkariyan bidin xuyakirin. Xwepêşandana Bexdayê, hevdem e li gel xwepêşandanên nerazîbûnê li parêzgehên başûrê Iraq, ku ev 6 roj in, xelkên parêzgehên Besra, Necef, Zîqar, Mîsan, Wasit û Kerbela bi riya xwepêşandan daxwaza peydakirina derfetên kar, xizmetkariyan ji av û karebê dîkin. kurdistan24.net

Nişîngeha Hewlêrê biryareke nû ji bo îqama Kurdên Rojavayê Kurdistanê derxist

Rêvebirê giştî yê rêveberiya nişîngeha Hewlêrê Yadgar Enwer ji nûçegihana Kurdistan24ê Çîmen

Adil re ragihand, ku li ser fermana wezîrê navxwe yê Herêma Kurdistanê, biryar hat stendin, ku penaberên Rojavayê Kurdistanê, yên ku berî niha mafê penaberiye li Herêma Kurdistanê jidest dabûn, karin careke din bi hevrêziyê li gel rêxistinên Netewên Yekgirtî li Herêma Kurdistanê, mafê penaberiye werbigirin.

Yadgar Enwer diyar kir, ku ew kesên mafê penaberiye jidest dane, berî niha ew maf li Herêma Kurdistanê wergirtibûn, lê ji ber ku ji Kurdistanê derketibûn û çûbûn welatekî din, wan ew maf jidest dan, niha piştî biryara nû, ew karin careke din wî mafî werbigirin. kurdistan24.net

Dozgeriya Diyarbekirê 230 sal zindankirin ji Kîşanak re xwest

Serdozgeriya Komarî ya Diyarbekirê, ji bo

şaredara Diyarbekirê ya ji kar hatiye dûrxistin (Gultan Kîşanak) 230 sal zindankirin xwest.

Herwiha ji bo hevseroka Partiya Herêmên Demokratîk DBPê (Sebahat Tuncel) jî 145 sal zindankirin xwest.

Îro rûniştina dadgeha Meletiyê hat lidarxistin û di rûniştinê de, Dozger Gultan Kîşanak tometbar kir, ku rêvebir û damezrênera rêxistina terorê ye û 41 caran bangeşeya terorê kiriye. Ji ber van tometan, 230 sal sizaya zindankirinê ji Gultan Kîşanakê re xwest.

Heman Dozgerî, Sebahat Tuncel jî bi endamtiya rêxistina terorê tometbar kir û got: Tuncel 16 caran bangeşeya terorê kiriye û divê bi 145 salan were sizadan.

Komkujiya Geliyê Zîlan nayê ji bîr kirin

Me Jenosîda Geliyê Zîlanê Ji Bîr Nekirîye û Em Ji Bîr Nakin Jî

Di dema Serhildana Agirîyê de, di roja 13yê Temûza 1930an de Dewleta Tirkîyeyê li Geliyê Zîlanê jenosîdeke mezin pêk anî. Jenosîd bi fermandariyê General Salih Paşa yê Fermandarê Kolordîya Dewleta Tirkîyeyê hate li dr xistin. Di Jenosîda Geliyê Zîlanê de, 15.000 Kurd hatin qetil kirin ku di nav wan de zarok, jin û pîr jî hebûn. rojevakurd.com

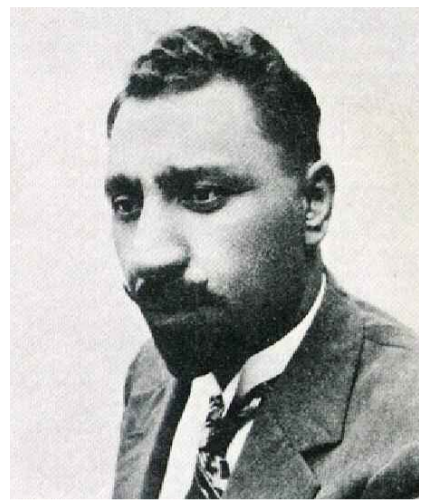
Careke Din Zimanê Amûdê û Kovara Hawarê!

Ez nebawer im ku herêma di Kurdistanê de, wek herêma Cizîra me, bi her sê deştên xwe ve; Beriya Mêrdînê, Deşta Xelef Axa û Deşta Hesina bi zargotin û wêjeya kurdî a devikî dewlemend heye.. Ew jî egerên xwe heye; yek ji wan, nêzîkbûna wê ji bajarê Cizîra Botan ve, ev bajarê ku ji kevin ve navenda şaristaniya mirovahiyê ye û bandora wî li xelkên Cizîrê hebû. Ya din, ji sedê salan ve Cizîr xweş germiyan bû ji koçerên zozana re; zivistanên xwe li deştên wê derbas dikirin û dawiya buharan, careke din li zozanên xwe vedigeriyan.. Di cenga cihanî a yekemîn 1914'an de jî, baş star bû ji mişextî û mehcirên Wanê, Bedilîsê, Serheda û Nûrşînê re..

kovara wî Hawarê Kurdistanî be.. Tev Kurdistanî kovara wî bi hêsanî bixwînin.. Ji ber vê yekê wî zimanê kovara xwe ne bi şewezarê Botan, bi şewezarê xelkên bajarê Amûdê weşand.. Bêguman, wê bi şewezarê Botan jê re hêsantir ba..

Çima şewezarê xelkên Amûdê, ne şewezarê xelkên Botan? Di wê hingê Amûd tekane bajar bû li Cizîrê, bajarê danûstandin û bazirganiyê bû. Ev bajarên din wek Qamişlo, Heskê, Derbasiyê, Dêrika Hesina nebûn û wek ku diyare di wê hingê de zimanê Kurdî li bakurî Kurdistanê qedexe bû.. Piraniya xelkên Cizîrê (Rojava), ji Serxetiyên û Binxetiyên di çarşiyên bajarê Amûdê re derbas bibûn,

Hawarê, tenê li Amûdê hebû. Zimanê Kurdî li Bakurî Kurdistanê

qedexa bû, wek ku min gotiye.. Bi tenê bajarê Amûd senterek hevditînê bû ji kurdên Serxet û Binxetê re.. Zimanê Kurdî serbest bû, ne qedexa bû.. Kovara Hawar bi destûra Fransîzan dihat weşandin.. Gerinendayên Hawarê li Amûdê hebûn, Hawar li xelkên wê belav dikirin, yek ji wan Ûsê Hersan bû.. Mîr Celadet divîbû şêraniya zimanê Kurdî, ew zimanê ku xelkên Amûdê pê xeber didan, belav bike.. Û di rûpelê pêşî de ji hejmara pêşî berê xwe daye kurdan û wiha gotiye: "Hawar dengê zanîne ye, zanîn xwenasîne, xwenasîn ji me re rîya felat û xweşiyê vedike, her kesê xwe nas dike dikare xwe bide naskirin, lewre ziman şerta heyinê ya pêşî ne.."

Armanca Mîr Celadet Bedirxan ku zimanê kovara wî û elfabeya Latîni di destpêkê de standard be ji kurmançixêfan re û paşê ji tev Kurdistaniyan re; Kurmançixêf û Soranîxêfan re. Di hejmara 10'an sala 1932'an de jî wilo gotiye: "Yekîtiya miletê kurd bi yekîtiya zimanê kurdî tete pê. Di yekîtiya zimên de gava pêşîn jî yekîtiya herfan e. Yanî ji bona nivîsandina zimanê miletekî divê zana û xwendewarên wî miletî, bi tevayî ji bona zimanê xwe elfabeyekê bibijêrin û heke di wî zimanî de çend zar hene, zar hemî bi wê elfabayê bêne nivîsandin.."

Dawî dibêjim; Hawara Mîr Celadet Bedirxan bang bû ji kurdan: Eger em di serhildan û şoreşên xwe de biser neketibin, werin em bi zimanê xwe biserkevin; bi zimanê xwe bixwînin, binivîsin û ji zimanê xwe fedî nekin.. Zimanê me hebûna me ye.. De bes e ji we re lo..!

Konê Reş
Qamişlo 10/06/2018

Piştî serhildana Şîx Seîd li Diyarbekirê di sala 1925'an de û fermana şêx û axayên welatperwer ji rex kemalîstan ve, cardî gelek şêx, mela, serokhoz, malbat û beşên eşîran ji Mêrdînê, Batmanê, Cizîra Botan, Licê, Bagokê, Omeryan, Tora Abdînê, Tora Mihelmiyan û Tora Seyidan, xwe li Cizîrê, nav kurdên Rojava bi her sê deştên wê ve girtin.. Di encama vê yekê de wan kesan şeweyên zimanê xwe, irf û adetên xwe û zargotina xwe jî bi xwe re anîn û ji xelkên Cizîrê re bû dewlemendbûn..

Di 15 gulana 1932'an de dema ku Mîr Celadet Bedirxan kovara xwe HAWARê li Şamê bi zimanê Kurdî, şeweyê xelkên Cizîrê û taybetî xelkên bajarê Amûdê weşand, hingî bijartina wî ji vî şeweyî re bi zanîn û dûrditînê bû. Wî xweş zanîbû ku gelek şewezarên zimanê Kurdî di Amûdê de kom bûne, armanca Mîr jî, ku zimanê

alav û lazimiyên xwe jê dikirin û şeweyên xwe didan hev û ji hev distandin! Anku ji hev fêrî şeweyên axaftina hev dibûn, di encamê de, ji kurmançixêfan re zimanê wê Kurdistanî bû.. Digel ku di wê demê de çend rewşên bîrên kurd li Amûdê hebûn wek: Cegerxwîn, Qedî Can, Reşîdê Kurd, Elyas Efendî ji Dêroka Çiyayê Mazî, Ekrem Beg, Qedî Beg, Wecdî Beg, Mihemed Beg û gelek neferên din ji malbata Celîl Paşa ku ew jî wê demê li gundê Talikê bûn, di rex Amûdê de.. Û gelek şêx û malayên welatparêz yên ku ji ber kemalîstan revyabûn, hatibûn Amûdê.. Digel gelek navdarên Amûdê ku piştigirbûn ji Mîr Celadet re wek: Axayê Amûdê; Seîdê Mihemed Axayê Deqorî, Mihemed Elî Şiwêş, Ezîzî Darî, Biraîmê Qîço..

Û wek ku diyare, rojnamegerî di bajarên de pêş dikeve û geş dibe.. Derfeta belavkirina kovara

Rengê ava gola Ormiyê sor bû!

Rengê ava gola Ormiyê ya Rojhilatê Kurdistanê hat guhertin û sor bû! Hikûmeta Îranê jî dibêje, demkî ye.

Gola Ormiyê ya Rojhilatê Kurdistanê, ku duyemîn gola şor ya cîhanê ye, roj bi roj zêdetir nêzîkî mirinê dibe lê hikûmeta Îranê qêrîn û hawara wê nabihîze.

Ev çend roj in ava gola Ormiyê hatiye guhertin. Rengê ava golê bûye sorê qehweyî. Navenda lêkolînê gola Ormiyê li ser vî mijarê ragihandiye, ji ber germayê ava golê buye hilm ji ber wê jî asta şoratiya avê zêde bûye. Dema şoratiya avê zêde dibe bakteriyên

ku di nav golê de hene li hember şoratiyê hinek tov davêjin derve, rengê wan tovan sorê qehweyî ji ber wê jî rengê ava golê wisa lê tê.

Li gorî agahiyên navenda lêkolînê golê, ev rewş demkî ye û dema ava golê zêde bû de dîsa rengê avê mîna berê lê were. **BasNews**

Ji aliyê qereker, temsîla kurdan, teknîk û sîstema hîlbijartinê de ferqa Dewleta Tirk û Iraqê...

İbrahim GUÇLU

Li Dewleta Federal ya Iraqê di 12ê Gulanê de hîlbijartin hat li darxistin. Yanî du meh in, ku li Iraqê hîlbijartin qediyaye. Li Tirkiyeyê hîlbijartina serokkomarî û hîlbijartina giştî di 24ê Hezîranê de (beriya 16 rojan) hat li dar xistin.

Li herdu dewletan jî neteweya kurd dijiyê û Kurdistan heye.

Piştî hîlbijartinan di navbeyna du dewletan de ferqên mezin derketin holê.

Divê ev ferqên gelek girîng bînin diyar kirin.

DEWLETA TIRK JI ALIYÊ QEREKERÊ VE JI IRAQÊ PAŞVETIR E Û DI NAVBEYNA HERDU DEWLETAN DE FERQEKÊ MEZIN HEYE: DEWLETA TIRK UNÎTER, KOLONIALÎST Û NÎJADPEREEREST E. DEWLETA IRAQÊ FEDERAL E...

Dewleta Tirk, li ser mîrada Împaratoriya Osmanî ava bû. Loma dewleteke gelek kevn e. Împaratoriya Osmanî xwediyê pîrneteweyan bû. Hemû neteweyên di Împaratoriya Osmanî de dijîn, wek nasname dihatin nas kirin, girêdayî vê naskirinê jî mafên wan hatibûn pejirandin. Her neteweyek li ser axa xwe dijiyan. Her weletek jî û Kurdistan jî otonom bû.

Lê piştî Împaratoriya Osmanî dewleta ku ava bû, li ser navê neteweya tirk, dewleta grûbekê bû. Dewleta kemalîstan bû.

Dewleta kemalîstan dema ava bû ji derveyî neteweya kurd û ermeniyên hemû neteweyan dewletên xwe yê serbixwe ava kiribûn. Dewleta kemalîstan mafên hemû neteweyan xesip kir. Îdeolojiyê nîjadperest ava kir. Got ku "kurd, miletek nînin. Kurd tirk in."

Loma jî ji bona ku tunekirina kurdan siyaseta asimîlsayonê (helandinê) û jenosîde meşand.

Di ev siyaseta fermî ya dewleta tirk de guhertineke esasî pêk nehatiye. Kurdistan wek kolonî hatiye îşgal kirin. Neteweya kurd xwediyê mafên xwe yê milî ninin.

Loma jî dewleta tirk, dewleteke nîjadperest, unîter, otorîter, kolonyalîst e.

Dewleta Iraqê, piştî ku Împaratoriya Osmanî tîk çû encama parçebûna Împaratoriya Osmanî û piştî Peymana Lozanê ava bû.

Wek dewleteke monarşîk ava bû.

Hebûna kurdan nehat red kirin. Di dewleta Iraqê de her dem bi kurdî perwerdayî hebû. Mafên milî sînorkirî be jî, hatibûn pejirandin.

Di nav pêvajoyê de bi taybetî jî piştî ku bûrokrasiya leşker li Iraqê desthilatdar bû, Iraq bû dewleteke milî ya ereban. Qerekerter nîjadperestî qezenç kir.

Lê dîsa jî di dema desthilatdariya Ebdûlkerîm Qasim de di makezagonê de hat qebul kirin, ku Iraq ji du neteweyan (neteweya kurd û ereb) pêk tê û du ziman (zimanê kurdî û zimanê erebî) esasî ne.

Di desthilatdaiya Baasê de jî encama Şoreşê milî ya pêşmergeyan di sala 1970yî de Otonomiya Kurdistan ava bû. Kurd, li welatên xwe desthilatdar û serwer bûn.

Di sala 2005an de jî bi pejirandina makezagonê nû Dewleta Iraqê bû dewleteke federal.

Mafên milî yê neteweya kurd bi her cûreyî hat pejirandin. Kurd, nûha li welatê xwe li Kurdistanê de bi wateyekê desthilatdar û serwer in.

Loma jî di navbeyna dewleta Tirk û Iraqê de ferqeke mezin heye.

LI IRAQÊ KURD TÊN TEMSÎL KIRIN. LI TIRKIYÊ KURD NAYÊN TEMSÎL KIRIN...

Temsîla kurdan jî gor qerekerter Dewleta Tirk û Iraqê diyar dibe.

Dewleta Tirk, ji bona ku nasnameya neteweya kurd nas nake, loma jî kurd di Dewleta Tirk de nayên temsîl kirin.

Di dewleta Tirk de kurd bi partiyên xwe nikarin beşdarî hîlbijartinan bibin.

Ji aliyê din de beşdarbûna partiyên kurdan hîlbijartinê, naye wê wateyê, ku kurd di dewletê de, di meclîsê de, di desthilatdarî û serwerî de temsîl dibin.

Ji bona ku dewlet, ne dewleta neteweya kurd e, meclîs, hikûmet û hemû dezgehên temsîla siyasî dikin, bi kurdan re eleqeder nîne.

Loma jî di hîlbijartina serokkomarî û hîlbijartina giştî de kurd temsîl nebûn û kurd bi partiyên xwe beşdarî hîlbijartinê nebûn. Dewletê bi PKKê ve derfet jî nade ku partiyên Kurdistanê xurt bibin û beşdarî hîlbijartinan jî bibin.

Iraq, dewleteke federal e. Dewlet, dewleta neteweya kurd û ereb, hemû kêmeteweyan e.

Meclîs jî federal e û ya kurdan, ereban, hemû kêmeteweyan.

Hikûmet jî dê federal be.

Zimanê kurdî zimanê fermî û yê perwerdayî ye. Loma jî kurd bi giştî be jî di dewletê de temsîlkar in, desthilatdar, serwer in.

Kurd, bi partiyên xwe beşdarî hîlbijartinê bûn. Diyar e ku serokkomar dê dîsa bibe kurd,

serokwezîr dê bibe erebên şîî, serokê meclîsê jî dê bibê erebê sînî.

Her çiqas hîn hikûmet jî avanebûbe jî, kurd dê di hikûmetê de cî bigrin û dê bibin aktorekî girîng.

Ew jî diyar dike, ku kurd bi nasnameya xwe, li Iraqê temsîlkar in.

LI DEWLETA TIRK NE TEMSÎLKAR IN. DEWLETA TIRK DI TEKNÎK Û SÎSTEMA HILBJARTINÊ DE JI IRAQÊ PÊŞVATIR E...

Li Dewleta Tirk di 24ê Hezîranê de hîlbijartin hat li dar xistin, heman rojê encamên nefermî di saet 23.00an de diyar bûn. Yanî encam di 7 saetan de diyar bû. Piştî encamên hîlbijartinan diyar bûn û R. T. Erdoğan bû serokkomar; wî heman rojê piştî nivê şevê serkeftina xwe diyar kir û axixtina balqonê kir.

Vê yekê diyar kir ku Dewleta Tirk ji aliyê teknîk û sîstema hîlbijartinê de xwediyê sîstemê baş e.

Dewleta Tirk, di "demokrasiya sendûqê" de serkeftî ye.

Piştî encamên ne fermî îlan bûn, di dema xwe de encamên fermî hatin diyar kirin.

Meclîs civiya, parlamenteran sond xwarin. Duho jî (roja duşemê-09. 07. 2018) serokkomar sond xwar.

Atatirk tewav kir.

Li Kulliyeyê mevanên xwe pêşwazî kir û axevtinek kir.

Serokwezîrê Kurdistanê jî mêvanê serokkomar bû.

Serokkomar, nivê şevê jî endamên hikûmeta serokkomarî diyar kir.

Wek tê zanîn hejmara wezîran kete 16 wezîran.

Dewlet nehat guhertin, lê sîstema rêvebiriyê hat guhertin.

Ciyê sîstema parlamenter/ kemalîst ya otorîter; sîstema hikûmeta serokkomarî ya otorîter bi cî bû.

Di nav wezîran de xala balkêş ew e, ku hîç kurdek nebû wezîr. Şiklî be jî sîstema serokkomarî qiyet neda kurdan.

Li Iraq Federal hîlbijartin di 12ê Gulana 2018an de hat li darxistin.

Di ser hîlbijartinê Dewleta Federal ya Iraqê re 2 meh derbasbûyî ye. Lê hîn meclîs neciviyaye, hikûmet ava nebûye.

Hezar mixabin hîn li ser dengdanê gengeşiyên girîng û mezin hene. Meclîsa kevndî derbarê hîlbijartinê de biryereke da.

Dadgeha Federal ya Bilind biryareke din da.

Vê pêvajoyê jî derxist holê ku li Iraq Federal teknîk û sîstema hîlbijartinê paşvematî ye. Demokrasiya sendûqê pêş neketiyê.

Derket holê ku Dewleta Tirk di vî mijarê de ji Iraqê pêşvatar e.

Serok Barzanî nameyêke sersaxiyê belav kir

Bi helkefta koça dawî ya hevîna kesayetiyê kurd û pêşmergeyê dêrîn Xorşîd Şêre Serok Barzanî peyameke sersaxiyê belav kir.

Ev jî tîkista nameya Serok Barzanî ye: Birayê birêz Kek Xurşîd Şêre Bi bihîstina koça dawî ya hevîna we (Mamiz Xizir Pîrot) gelek xemgîn buyîn.

Bi vî helkefta xemgîn pîrse û serxweşiya xwe pêşkêşî we û malbata we ya tîkoşer û dost û hevalên we dikim û xwe bi hevbeşa xema we dizanim. Ji xwedayê mezin hevîdarim eve nexweşiya we ya dawî bê û ruh û gîyanê hevîna we ya koçkirî bixe ber dilovaniya xwe û sebir û aramiyê jî bi hemû aliyek bibexşê. Inna Lilleh We Inne lleyhî Racîun (Em Ji Xweda Hatî û Emê Dîsa Vegerin Xweda) **BasNews**

Nivîskarê Kurd Firat Cewerî ji aliyê Akademiya Swêdê ve hate xelatkirin

Nivîskar û romanivîsê Kurd Firat Cewerî ji aliyê Akademiya Swêdê ve hate xelatkirin. Akademiya ku Firat Cewerî xelat kiriye heman akademiya ku xelata Nobelê jî dide.

Xelatkirina Firat Cewerî jî ji ber berhemên wêjeya Swêdê li zimanê Kurdî zêde kirine, hat.

Cewerî li ser vî yekê hestên xwe wiha anîn ziman, "Dibe ku ev xelat ji ber wê yekê be ku min berhem li zimanê Kurdî zêdekirine ku hêj jî ne zimanê perwerdê ye û di bin zextan de ye da min. Ez ji wê yekê bawer im ku ev ziman dê bi Nobelê were xelatkirin." **avestakurd.net**

Iraqê qedexeya hatinûçûnê li sê parêzgehan ragehand

Hikûmeta Iraqê îro Şemiyê ji tîrsa xwepêşandanan qedexeya hatinûçûnê li sê parêzgeha Besra. Necef û

Kerbela ragehand. Îro 14.07.2018ê bi hezaran welatiyên Iraqê li bajarên başûrê Iraqê li Necef, Babil, Mîsan, Nasiriye û Besrayê li dijî hikûmeta Ebadî xwepêşandanan xwe berdewam kirin û êrîş li ser binkeyên çend partî û aliyekê hatin kirin. Herwiha ajansa Reutersê jî ragehand ku, xwepêşandanan karîna biçin nava baregeha Pêrêzgeha Kerbela, pasewanên Esaib Ehlulheq li Kerbela gule berdana wan.

Di heman demê de li gel xirabiya rewşa xizmetguzariyê hikûmeta Ebadî intinê girt û hemû torên civakî hatin girtin, bi ser vî yekê de jî kehreba niştimanî Necefê li ser welatiyan birîn. **BasNews**

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

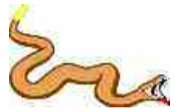
diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canı

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cücik

Ev çiyə# Ev **Cücike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyə# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

defter

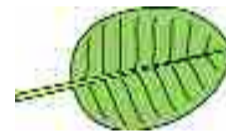
Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyə? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

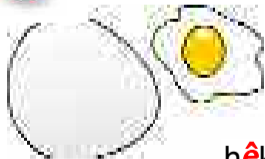
Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

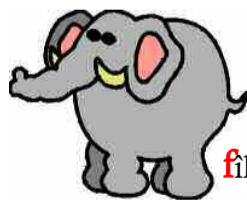
Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

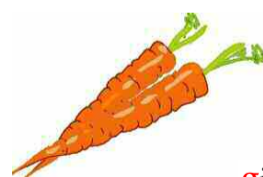
fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

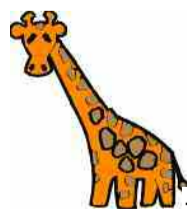
kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

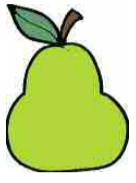

guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

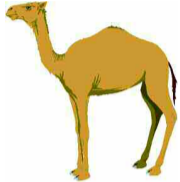
hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

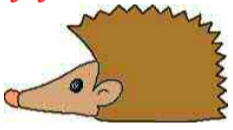

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûji

Ev çîye? Ev jûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjâl

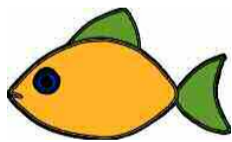
Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masiye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

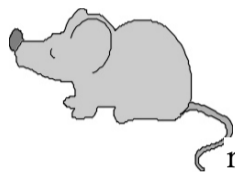
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

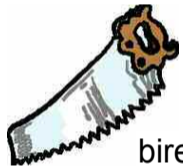
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

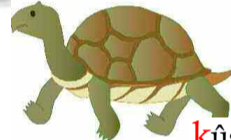
Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

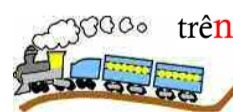
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reнге.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev OtObüse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev soLe.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

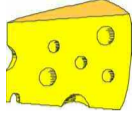

top

Ev çîye? Ev toPe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a bool.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

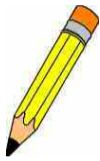
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

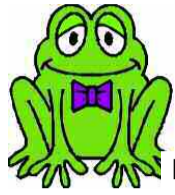
Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

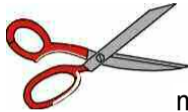

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

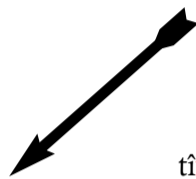
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

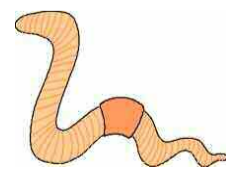
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ewr

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kèklîkdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

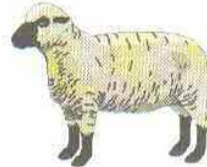
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çîye? Ev xaçe.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

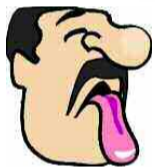
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdîr.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ee	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	İi	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesen,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xefîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Аэропорт Киркука не пригоден для гражданской авиации

Курдский чиновник опроверг сообщения о скором запуске гражданских рейсов из аэропорта Киркука, заявив, что аэропорт не имеет соответствующей

инфраструктуры.

По словам члена провинциального совета Киркука Азада Джаббари, сообщение назначенного Багдадом губернатора о скором старте гражданских рейсов из аэропорта Киркука, "это всего лишь пропаганда".

Джаббари рассказал, что бывший губернатор Киркук Наджмалдин Карим пытался превратить военный аэропорт Киркука в гражданский во время работы кабинета Нури аль-Малики, но его предложение было отклонено.

После свержения режима Саддама Хусейна в 2003 году аэропорт Киркука использовался армией США в качестве основной военной базы в Ираке. kurdistan.ru

Политбюро ДПК и ПСК обсудят совместную программу по созданию нового иракского правительства

Завтра должно состояться совместное заседание политбюро "Демократической партии Курдистана" (ДПК) и "Патриотического союза Курдистана" (ПСК), которые проведут переговоры о совместной программе их участия в будущем политическом процессе в Ираке.

Пресс-секретарь ПСК Саади Пира сообщил телеканалу "Kurdistan24", что представители партий также обменяются мнениями относительно формирования следующего правительства в Багдаде.

По словам Пира, и ДПК, и ПСК приглашают другие заинтересованные курдские фракции стать частью их совместной программы.

Ранее на прошлой неделе две ведущие партии Иракского Курдистана приняли делегатов от разных иракских шиитских альянсов, включая коалицию "Фатх", альянс "Саирун" и "Коалицию правового государства". kurdistan.ru

Курдский культурист стал чемпионом Ирака

Курдский культурист занял первое место на чемпионате Ирака. Исмаил Сабах вместе с двумя другими спортсменами представлял Курдистан на состязании 120 бодибилдеров.

Это уже вторая победа молодого курда с момента начала его профессиональной спортивной деятельности.

Сабах посвятил свою победу курдским войскам пешмерга, в том числе, его дяде, погибшему во время битвы в Прде в прошлом году, когда иракская армия и иранские боевики "Хашд аш-Шааби" атаковали курдские войска в ответ на референдум о независимости Иракского Курдистана. kurdistan.ru

Взрыв мины ранил трех иракских полицейских в Киркуке

11 июля взрыв придорожной мины ранил нескольких членов иракской федеральной полиции в районе Дибис провинции Киркук во время проезда полицейского конвоя.

Сообщается о ранении трех полицейских. Пока ни одна группа не взяла на себя ответственность за нападение, однако, скорее всего, это "Исламское государство" (ИГ), боевики которого активизировали свои террористические атаки в Ираке. Днем ранее, по крайней мере, шесть сотрудников иракских сил безопасности были убиты во время нападения ИГ в том же районе. Боевики совершили набег на район Аль-Танка, убив 6 полицейских и похитив еще нескольких членов сил безопасности. Нападение ИГ вызвало панику среди местных жителей. kurdistan.ru

Премьер-министры Курдистана и Нидерландов обсуждают двусторонние связи

Премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ) Нечирван Барзани 10 июля встретился в Нидерландах со своим голландским коллегой Марком Рутте для переговоров по двусторонним связям между Эрбилем и Амстердамом.

"Я рад встретиться с премьер-министром Нидерландов Марком Рутте сегодня в Нидерландах. Я выразил признательность премьер-министру за поддержку его страны региону Курдистан и его военной силе пешмерга в борьбе с террористами ИГ ["Исламского Государства"]", - написал Барзани на своей официальной странице в Twitter. "Мы подчеркнули необходимость укрепления двусторонних отношений во всех областях,

особенно в экономике".

Это первая встреча курдско-го премьера с Рутте в Гааге.

"Встреча была хорошей, и станет началом нового сотрудничества между регионом Курдистан и Голландией в частно-

сти, а также с Ираком в целом".

Как сказано в заявлении пресс-службы премьер-министра Нидерландов, премьеры также обсудили вопрос миграции, борьбы с ИГ и проблемы безопасности. kurdistan.ru

Израиль: Россия понимает наше беспокойство по поводу присутствия Ирана в Сирии

Представитель израильских властей рассказал, что в конце последней встречи с премьер-министром Биньямином Нетаньяху российский президент Владимир Путин дал понять, что с пониманием относится к призывам Израиля вытеснить иранские силы из Сирии.

Как рассказал в интервью "Голосу Америки" представитель Нетаньяху Офир Гендельман, Россия "понимает" беспокойство Израиля по поводу военного присутствия Ирана в Сирии. Нетаньяху, в среду встретившийся с Путиным в российской столице, перед отъездом сказал журналистам, что не потерпит присутствия иранских сил поблизости от оккупированных Израилем Голанских высот или в любой части Сирии.

Иран заявляет, что поддерживает, оказываемая им сирийскому президенту Башару Асаду и вооруженным группировкам в Сирии является частью "осью сопротивления" Израилю, к уничтожению которого давно призывает Тегеран.

По словам Гендельмана, Израиль и Россию связывают "очень близкие" отношения. За последние три года Нетаньяху и Путин встретились девять раз.

"Израильские и российские вооруженные силы поддерживают постоянное военное сотрудничество в Сирии, - сказал Гендельман. - Никто не хочет дальнейшей эскалации конфликта в этом регионе, и мы все знаем, что иранский режим играет ключевую роль в его дестабилизации. Вот почему для продвижения мира и безопасности необходимо прекратить иранскую агрессию в Сирии и других странах региона".

Израильские и российские

силы используют координационный механизм для предотвращения возможных столкновений в Сирии с 2015 года. В Сирии, которая является ключевым союзником России в регионе, десятки лет присутствуют российские войска.

Беседа в четверг с журналистами, Нетаньяху сказал, что Израиль не намерен вмешиваться в гражданскую войну в Сирии, как на стороне Асада, так и против него. "У нас не было претензий к режиму

силы обстреляли несколько позиций сирийских сил спустя несколько часов после того, как в израильское воздушное пространство проник сирийский беспилотник. Израиль настаивает, что имеет право реагировать на любые угрозы со стороны Сирии.

Израиль также заявляет, что в этом году нанес ряд ударов по иранским силам в Сирии в ответ на ракетный огонь с их стороны и проникновение иранского беспилотника с сирийской

Асада. На протяжении 40 лет на Голанских высотах не было выпущено ни одной пули (против Израиля)", - сказал он. Израиль оккупировал западную часть Голанских высот в 1967 году, а в 1973 году, при покойном отце Асада, дали отпор сирийским силам, попытавшимся восстановить контроль над этим регионом.

На сирийско-израильской линии прекращения огня на Голанских высотах царил покой вплоть до недавнего времени, когда там начались периодические столкновения в связи с гражданской войной в Сирии. Израиль регулярно наносил ответные удары через границу, в том числе в минувшую среду, когда израильские

территории. Иран отрицает ответственность за беспилотник и никак не комментирует ситуацию с ракетами. Однако Израиль отказывается комментировать сообщения Сирии о других ударах по группировке "Хезболла" в Сирии в последние годы, в которых подозревают израильские силы.

Несколько израильских СМИ в четверг сообщили, что Россия ведет работу с целью вытеснить базирующиеся в Сирии иранские силы с Голанских высот. Однако пока неясно, будет ли Россия настаивать на полном выводе этих сил из Сирии, как того требует Израиль. Российские СМИ после встречи Путина и Нетаньяху об этом не сообщали. kurdistan.ru

Совместная шиитская делегация встретилась с Масудом Барзани для обсуждения состава будущего правительства Ирака

7 июля делегация иракских шиитских коалиций "Правовое государство" и "Аль-Фатх" встретилась с курдским лидером и главой "Демократической партии Курдистана" (ДПК) в Эрбиле для обсуждения состава будущего иракского правительства.

Как сообщается, прибывшая делегация надеется пригласить крупнейшую курдскую партию принять участие в формировании крупнейшего парламентского блока в Багдаде и создать следующее правительство.

Гости предложили план

совместной работы по преодолению нынешнего политического кризиса в Ираке и началу нового этапа политического процесса в стране.

Стороны подчеркнули важность приверженности всех фракций иракской конституции.

Секретарь политбюро ДПК Фазыль Мирани сообщил, что формирование правительства, включающего все компоненты страны, является общим для ДПК и делегации шиитов видением. Он добавил, что ДПК не может принять окончательное решение по этому вопросу до тех пор, пока не будут объявлены окончательные результаты выборов. **kurdistan.ru**

Ирак: пересчет голосов начался в Дохуке и Ниневии

14 июля Высшая Независимая Избирательная Комиссия Ирака начала ручной пересчет голосов, отданных на парламентских выборах 12 мая в провинциях Дохук и Ниневия.

Как сообщает "Kurdistan24", пересчет голосов в Дохуке проходит в зале сельскохозяйственного колледжа Университета Духока. Кроме избирательных бюллетеней жителей Дохука, там также хранятся бюллетени перемещенных лиц из Ниневии.

Пересчет производится под наблюдением судей, назначенных Федеральным Верховным судом Ирака после того, как Верховный суд одобрил резолюцию иракского парламента. Проверка голосов избирателей коснется только тех урн, в отношении которых были поданы жалобы о мошенничестве и фальсификации.

В Дохуке (Иракский Курдистан) обрабатывается 112 урн для голосования, число проверяемых урн в Ниневии не указано. Есть еще 197 урн с бюллетенями ВПЛ из Ниневии, прожи-

вающих в лагерях для беженцев Дохука.

За прошедшую неделю сотни урн для голосования были проверены в провинциях Киркук, Сулеймания и Эрбиль. Комиссия

еще не объявила о результатах проверки.

Организация Объединенных Наций во вторник описала процесс ручного пересчета голосов как "прозрачный".

Несмотря на то, что окончательные результаты проверки урн еще не известны, иракские

политики продолжают вести переговоры о формировании нового правительства, и ожидается, что это займет месяцы.

Курдский член иракского парламента Масуд Хейдар считает,

что новое правительство Ирака может быть сформировано в начале следующего года или позже. Он также сказал, что Ирак может столкнуться с "гражданской войной", если пересчет голосов выявит существенную разницу с результатами, объявленными в мае. **kurdistan.ru**

Ирак: демонстранты заблокировали аэропорт Наджафа

В Ираке уже несколько дней проходят протесты в связи с отсутствием государственных услуг и безработицей в стране. СМИ сообщили, что в пятницу демонстранты заблокировали работу аэропорта города Наджаф и доступ к порту Умм-Каср в провинции Басра.

Протесты начались пять дней назад в Басре, богатой нефтью провинции на юге Ирака, а затем распространились на другие города страны. Демонстранты требуют улучшения государственных услуг, прекращения перебоев с поставками электроэнергии и воды, а также предоставления рабочих мест. Сообщается о столкновениях с силами безопасности.

13 июля демонстранты собрались перед отелем "Sheraton" в Басре, где премьер-министр Ирака Хейдар аль-Абади останавливался по воз-

вращении из Брюсселя. Недовольные иракцы окружили гостиницу и скандировали: "Убирайся".

Ранее в тот же день около 100 протестующих заблокировали доступ к порту Умм-Каср вблизи южного города Басра. По словам одного из сотрудников порта, дорога, ведущая в терминал, была заблокирована, перекрыто движение грузовиков, а рабочим пришлось покинуть порт.

После почти недели протестов высший шиитский лидер Ирака аятолла Али аль-Систани выразил солидарность с иракцами, заявив о "крайней нехватке государственных услуг", особенно электричества, что очень актуально на фоне удушающей жары.

"Мы можем только поддержать наших уважаемых граждан в их требованиях, поскольку мы чувствуем их великие страдания", - передал Систани через своего помощника во время пятничной проповеди, зачитанной в прямом эфире.

Верховный шиитский лидер редко вмешивается в политику, но имеет широкое влияние на общественное мнение.

Вернувшись из Брюсселя, Абади провел переговоры с официальными лицами в нефтяном центре Ирака, Басре, чтобы обсудить беспорядки в провинции.

Доходы Басры составляют более 95 процентов доходов Ирака. Чиновники уверены, что добыча нефти не пострадала от протестов. **kurdistan.ru**

Иран обстрелял границы Курдистана. Десятки семей бежали

13 июля Иран совершил обстрел горного района Хаджи Омран провинции Эрбиль Иракского Курдистана, что вынудило бежать местных кочевников и пастухов.

"Обстрел произошел в 15:00. Артиллерия обстреляла горные районы, в том числе Гому Хишк, Кани Сорк, Хра Бард и Чихидар", - сообщил корреспонденту телеканала "Kurdistan24" член сил безопасности Хаджи Омрана.

По его словам, обстрел заставил десятки семей кочевников и пастухов бежать, оставив скот в горах.

За последние несколько лет Иран неоднократно бомбардировал пограничную зону Хаджи Омрана. Тегеран заявляет, что преследует иранские курдские оппозиционные силы. В августе 2017 года иранская артиллерия обстреляла районы вблизи Хаджи Омрана, убив двух мирных жителей и ранив еще двоих.

Региональное правительство Курдистана (КРГ) призвало иранское правительство положить конец неизбирательному обстрелу районов вблизи курдской границы и попросило иранских курдских бойцов не использовать этот регион для нападения на соседнее государство. **kurdistan.ru**

Мосул: Иракские войска убили 20 боевиков ИГ

По меньшей мере 20 боевиков "Исламского государства" (ИГ) были убиты в ходе военной операции иракских сил в среду на северо-западе Мосула. Бригадный генерал Мохамед аль-Джабури, представитель Оперативного командования Ниневии, сообщил "BasNews", что среди убитых боевиков были представители разных арабских национальностей.

Операция была проведена в горной местности

городов Аль-Атшана и Бадуш, в 30 км к северо-западу от Мосула. Войска также уничтожили ряд туннелей ИГ. Несмотря на то, что премьер-министр Ирака Хейдар аль-Абади объявил о полной победе над ИГ в декабре прошлого года, в последние месяцы боевики усилили свои атаки в большинстве освобожденных районов. **kurdistan.ru**

Иран: за десять дней арестованы 34 курда

По меньшей мере 34 курда были арестованы властями Ирана за последние 10 дней по политическим и религиозным причинам. Как сообщает правозащитная

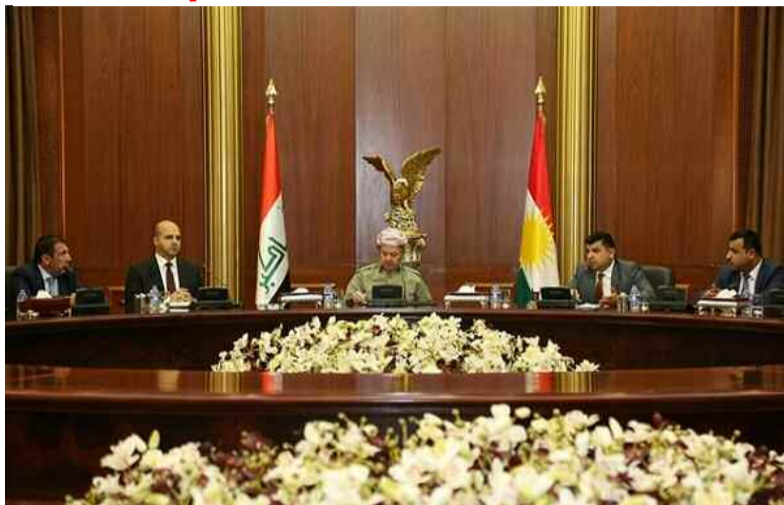
организация "Hangaw", 12 человек были арестованы за политическую деятельность, а еще 7 человек были обвинены за гражданскую активность. Кроме того, сообщается об аресте по подозрению в шпионаже 12 курдских пастухов. Еще два курда были арестованы за их религиозные взгляды. Большинство арестованных — жители Урмии и Кирманшаха. **kurdistan.ru**

ДИПЛОМАТ

№ 21 (426) 16-22 июль 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани выступил на заседании "Демократического Союза молодежи Курдистана"

Президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масуд Барзани заявил, что национальное самосознание является ключом к тому, чтобы привить дух самоотверженности следующим поколениям и противостоять трудностям.

стоять трудностям.

Это было сказано во время заседания руководящего совета "Демократического Союза молодежи Курдистана" в столице Иракского Курдистана, Эрбиле.

Курдский лидер отметил, что молодое поколение Иракского Курдистана должно знать о жертвах, принесенных их предками и современниками.

Барзани также призвал представителей молодежи предоставить возможность девушкам и женщинам играть более активную роль в разных областях жизни Курдистана. kurdistan.ru

Правительство Ирака закрыло интернет из-за протестов на юге страны

Несмотря на меры, предпринимаемые правительством Ирака для прекращения демонстраций, в том числе закрытие всех социальных сетей и интернет-услуг, протестующие продолжают штурмовать улицы в нескольких районах южного Ирака, требуя улучшения государственных услуг и предоставления рабочих мест.

В субботу протесты продолжились в Наджафе, Миссане, Вавилоне, Ди-Каре, Кербеле и Наджафе. Демонстрации проходят шестой день подряд.

Правительство Ирака предприняло ряд мер по пресечению протестов, включая

закрытие доступа к социальным сетям и интернет-услугам в южном и центральном Ираке.

Сообщается, что при разгоне демонстраций в городе Аммара провинции Миссан 2

человека погибли от пуль иракских сил безопасности. В Наджафе введен комендантский час. В Басре развернуто большое количество иракских сил, в том числе бронетанковая дивизия. kurdistan.ru

В Курдистане обезврежены более 300 мин

Более 300 наземных мин и других взрывных устройств были вывезены с территорий

района Чоман Иракского Курдистана. Об этом в среду, 11 июля, сообщило Агентство по разминированию Курдистана.

Представитель агентства Зебар Халид в интервью "BasNews" сообщил, что команды по разминированию продолжают усилия по очистке земель Курдистана от остатков войны. По словам чиновника, обнаруженные мины были благополучно взорваны в охраняемом районе.

Тысячи квадратных километров региона Курдистан по-прежнему остаются не разминированными со времен ирано-иракской войны, когда режим Баас минировал приграничные территории. kurdistan.ru

Саммит НАТО утвердил создание небоевой миссии в Ираке

Генсек НАТО Йенс Столтенберг заявил, что саммит альянса утвердил создание небоевой миссии в Ираке по обучению национальных сил безопасности. Об этом сообщает Reuters.

По его словам, данную миссию возглавит Канада. Он также подчеркнул, что специалисты НАТО будут заниматься обучением сил безопасности Ирака.

Ранее Столтенберг заявил, что НАТО отправит в Ирак новую миссию из сотен военных инструкторов для обучения иракских вооруженных сил. По его словам, данная поддержка поможет армии Ирака защитить страну и не допустить возрождения группировки "Исламское государство". kurdistan.ru

Иракские силы приведены в "высокую боевую готовность" из-за нарастания протестов

Премьер-министр Ирака Хейдар аль-Абади 14 июля распорядился привести силы безопасности страны в режим "высокой боевой готовности" из-за нарастания волны демонстраций против отсутствия государственных услуг и коррупции в южных провинциях Ирака.

По данным "Reuters", общенациональный приказ был отдан Абади как главнокомандующим вооруженными силами страны. Как сообщает "Reuters" со ссылкой на источники в силах безопасности, армейские войска из контртеррористической службы и 9-й дивизии армии уже отправлены в Басру, чтобы помочь защитить нефтяные месторождения провинции, где демонстранты собираются шестой день подряд.

После возвращения из Брюсселя, где он встретился с представителями международной коалиции в кулуарах саммита НАТО, чтобы обсудить планы по борьбе с остатками "Исламского государства" (ИГ), Абади провел переговоры с официальными лицами в нефтяном центре Ирака, Басре, касательно беспорядков в провинции.

Экспорт нефти из Басры дает более 95 процентов доходов Ирака. В пятницу в ходе протестов в связи с отсутствием государственных услуг и безработицей в стране иракские демонстранты заблокировали аэропорт Наджафа и дорогу к порту Умм-Каср в провинции Басра. kurdistan.ru

REHMA XWEDÊ LÊBE

"Yektîya civata Kurdên Azerbaycanê" û rêdaksîona rojnama "Diplomat"ê bi serkarîya Tahir Silêman, Nerîman Eyyûb, Elîxanê Qadir, Xalîtê Ebdilbarî, Keremê Oric, Sîyabendê Huseyn, Veliyê Mehmed, Berzanîyê Mûso bona wefatkirina

Fetîyê Heppoyê Bedo

serxwaşiyê didine bre wî Ahmedê Heppo, kûrên wî Memmê, Bayram, Semed, Cahangîr û malbeta wî.

Rehma Xwedê lêbe, cîhê wî cînetbe.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Ramiz Qərib

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500